

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Actrița Natalia Selezniova

Foto : E. Kasin

**Esperanto-ul
mașinilor
de tradus**

**Încotro
se duc
pinguinii?**

**Jane Meyer
așteaptă
la telefon**

**Lupii
și urmașii lor
cîinii**

24

ANUL XXV.

(1265)

13 Iunie 1969

PROZĂ

Azi n-a sunat...

Când am intrat în cancelarie ca de obicei cineva m-a întrebat: — „Ei, ce se aude cu Kocikin? A telefonat?”

Pentru prima oară am auzit de acest nume caraghios la un consiliu pedagogic. Profesorii se plîngeau că nu mai știau ce să facă cu el. Imi amintesc, totuși, că un profesor îi pusese și un trei*), adăugînd: „Asta-i! Pe răspunderea mea”. Și-mi mai aduc aminte că așa fi vrut să-l întreb de ce își lua răspunderea pentru Kocikin.

După cîtva timp am trecut la clasa elevului cu pricina. Predam limba rusă și Kocikin avea, la obiectul meu, numai de doi. Era greu de spus de ce: nu se pricepea la gramatică sau nu învăța. Oricum, era în stare să greșească pînă și ortografierea propriului nume. Pe un caiet de-al lui l-am găsit iscălit Onatoli Kocikin. Da, da: Onatoli.

În general, clasa era alcătuită din elevi buni, dar din pricina lui Kocikin nu putea ocupa nici măcar locul trei în întrecerea pe școală. Cu toate acestea, colegii lui nu erau supărați pe el, cum ar fi fost firesc.

Kocikin avea viața lui și era șeful autentic și de necontestat al clasei. Era un șef bun și în clasă domneau ordinea și disciplina. Toate erau la locul lor și străluceau de curățenie. Pupitrele erau foarte albe, iar tabla foarte neagră.

Îi cunoștea pe toți elevii școlii, din clasa întâia pînă-n a zecea și schimba cu fiecare din ei o călduroasă strîngere de mîna. Era evident că se simțea la școală ca pește în apă. Oricine avea ceva de cerut, de obținut sau de realizat i se adresa lui. Se spunea că are o influență magică asupra tuturor tutorilor elevilor noștri. Obținea perii de frecat parchetul, hîrtie colorată, vopsele, clei și alte lucruri de același fel indispensabile activității didactice.

Adevăratul lui domeniu era, însă, cantina. Acolo era dumnezeu și împărat. Se înființa imediat după orele de curs și pleca ultimul. Ajuta la punerea mesei și la curățenie. Mătușa Lena, responsabilă, îl binecuvînta și îl ospăta pe cinste.

Pentru mine rămînea, însă, un elev mai mult decît slab la gramatică, un elev care nu izbutea să ia mai mult de nota doi. Iar eu mă comportam față de el așa cum merita. Kocikin, însă, se purta foarte frumos cu mine și atunci cînd am început să pregătim o revistă despre școala noastră a devenit cel mai apropiat colaborator al meu. Mi-a fost de mare folos cu cunoștințele lui, așa zice enciclopedice, despre viața școlii. Nimeni nu știa mai bine decît el să reliefeze laturile hazlii din existența cotidiană a școlii. Avea și calități de actor. Putea să imite zeci de elevi din toate clasele. Spectacolul de Anul Nou a fost un triumf al lui, personal. Onatoli fusese artistul nostru numărul 1 și iată că azi n-a telefonat.

Fusese ideea lui: să-mi telefoneze în fiecare seară din sanatoriul unde era internat. „Mîine intru la sanatoriu. Nu vreau să învăț, vreau să mă doctoresc”, mă anunțase el pe un ton ironic, dar nu și vesel. „Pentru mult timp?” l-am întrebat. Evident, pe mine absența lui mă interesa numai din punctul de vedere al procesului pedagogic.

— Ca de obicei, pentru patru luni, mi-a răspuns.

— Ca de obicei? am întrebat nedumerit.

— Da! În fiecare an trebuie să mă internez. Sanatoriul e aproape. O oră cu autobuzul. Băieții vin să mă vadă. Schiază. E o pirtie de schi. Am să vă telefonez în fiecare seară. De acord?

— De acord. Eram amărîtă că el pleacă și notele lui de doi au să rămîină în catalog.

Și a început să mă sune mereu, la aceeași oră: zece.

— Bună seara! Eu sint! îi auzeam glasul în receptorul telefonului.

— Care „eu”? întrebases, prima oară, tata. Eu nu eram acasă și răspusesese dînsul.

— Eu sint! Ce mai nou pe la dumneavoastră?

— Pe la noi?

— Cum vă simțiți? Cum merg treburile? a răsunat glasul lui, plin de prospețime.

— Mulțumesc, bine.

— Atunci e-n regulă. Și eu mă simt bine. Doctorul m-a lăudat astăzi. Mi-a spus: „Nu te teme Kocikin! Ne facem noi bine”. Inima, mi-a spus, merge deocamdată.

— Inima? făcuse tata, speriat. Cu inima ai de-a face?

Tatei nu-i plăceau convorbirile prea lungi la telefon. Nu mă lăsa nici pe mine să pălăvrălesc. Iubea concizia și claritatea. Dar Kocikin nu-i cunoștea slăbiciunea.

— Da! a continuat el. Cu inima. Dar doctorul mi-a spus că merge mai bine. Ei, ajunge. Salutări la toată lumea.

— Te-a sunat Kocikin, m-a vestit tata.

— Da? Și cum îi merge?

— Mai bine, m-a informat el. Doctorul i-a spus că merge mai bine.

— Dar ce-i cu inima lui? s-a întorsat și mama.

— Nu știu exact, dar suferă de inimă. La mine nu are decît doi, i-am răspuns eu.

— Nu-i chiar așa, mi-a atras atenția Marina, sora mea mai mică. Am vorbit cu el ieri și m-a rugat să-ți transmit că a luat un patru la limba rusă.

— Ei, acolo, la sanatoriu, notele se pun mai cu indulgență...

— Nu știu, a continuat Marina, sora mea mai mică, dar mie îmi place. E un băiat bun.

— Nu știu, i-am răspuns și eu.

Nu voiam să recunosc, deși, în ultimul timp, ajunsesem și eu la aceeași părere.

Și iată că aseară n-a mai telefonat. În fiecare dimineață, cum intram în cancelarie, anunțam cu glas tare:

— Kocikin mi-a telefonat. Salutări tuturor. Se simte bine.

— Bravo! exclamau cei de față. Transmite-i salutări din partea noastră.

— De unde-ți telefonează? m-a întrebat, într-o zi, Natalia Nikolaevna, directoarea școlii.

— Din cabinetul doctorului. Cînd pleacă acasă, doctorul îi lasă cheia, ca să poată telefona.

— Kocikin își face totdeauna relații, am observat cu toții, rîzînd incidioși.

Iar acum trebuie să-i anunț că Kocikin n-a telefonat, ca de obicei, la zece.

Aseară, cînd m-am întors acasă, tata mi-a spus:

— Știi, n-a telefonat.

— Poate că o să mai telefoneze, i-am răspuns.

— E tîrziu. Unsprezece și jumătate, ne-a anunțat mama.

— Ieri a sunat, a continuat tata. Am vorbit despre hochei. A vrut să știe cum mi-a plăcut ultimul meci. L-a văzut la televizor. E un supporter al echipei „Spartak”.

— Am să mai aștept la telefon, le-am spus. Poate că mai sună.

Ai mei s-au dus la culcare, iar eu am deschis o carte, în așteptarea telefonului.

Și iată că acum mă îndrept spre cancelarie și o să trebuie să-i anunț că n-a telefonat.

— Ei, ce mai face Kocikin? A sunat?, mă întreabă colegii ca de obicei.

— Nu n-a telefonat, le răspund eu și asupra noastră se lasă o liniște apăsătoare ruptă, într-un tîrziu, de Liudmila Mihailovna, profesoara de istorie.

cartea

cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea

Apoi a sunat clopoșelul și am intrat în clasă.

De la bun început am spus:

— N-a telefonat.

— Nu? De ce?

— Nu știu. Poate că n-a avut timp.

— Nu, nu se poate. Dacă n-a telefonat, înseamnă că-i e rău.

— De ce nu te duci să-l vezi? m-a întrebat mama, cum am intrat în clasă.

— Aștept să văd dacă nu telefonează nici astăzi.

Apoi telefonul a început să sune mereu. Sunau unul după altul, colegii lui Tolea: Vitea, Volodia, Grișa... Numai Tolea nu suna.

Dar fix la zece, telefonul a țîrîit ca de obicei. Am dat fuga, dar tata a ajuns mai întîi și a ridicat receptorul.

— Tu ești? Ce s-a întîmplat? l-a luat la întrebări tata, supărat foc. De ce n-ai sunat aseară? A... a... înțeleg Dar altădată să nu se mai întîmple, a conchis tot el, punînd receptorul în furcă.

— Asta a fost, a început apoi el să ne povestească, cu un oftat de usurare. Doctorul lui e cam trăznit. A uitat să-i lase cheia. Se vede că-i cam ramolit! Băiatul n-a dormit toată noaptea. A fost emoționat. S-a temut să nu ne facem griji.

— Și doar n-are voie să se emoționeze. E bolnav de inimă, a completat grijulie Mariana, sora mea mai mică.

Irina Oltarjevskaja

*) În școlile sovietice, cinci e nota maximă.

COLOCVII LITERARE

Opera lui Leonid Leonov

Filiala din Leningrad a Institutului de literatură rusă de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S. și Institutul de literatură universală „A. M. Gorki” au patronat două colocvii consacrate creației lui Leonid Leonov.

Ele au analizat creația scriitorului în toate compartimentele ei: proză, dramaturgie și publicistică. Un mare număr de referate au încercat să descrie freze sensurile estetice și etice al operei, în ansamblul ei. Astfel, un referat al lui A. Hvatov s-a ocupat de particularitățile estetice ale creației lui Leonov, în timp ce referate prezentate de N. Groznova, E. Lepeșinskaia și alții au definit trăsăturile etice ale eroilor operei. A. Starțeva a încercat să definească concepția despre lume a scriitorului. P. Bugaenko, V. Baranov și V. Ruznik au propus, în referatele lor, o periodizare a operei leonoviene.

Un referat special a trecut în revistă motivele dostoevskiene din creația lui Leonov, relevînd modalitățile în care apar ele în opera scriitorului. Unele dintre romanele lui, cum ar fi „Bursucii”, de pildă, sint puternic marcate de influența creației dostoevskiene. Ele vădesc însușirea creatoare a unora dintre particularitățile estetice prin care Dostoevski a revoluționat genul romanesc, influențînd evoluția acestuia pînă în zilele noastre.

Alte referate au discutat un număr de opere ale lui Leonid Leonov, considerate separat, încercînd să le definească locul în istoria literaturii sovietice.

În sfîrșit, participanții la cele două colocvii amintite s-au ocupat de influența pe care opera lui Leonov a exercitat-o asupra unor scriitori sovietici.

Trezeci și cinci de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și U.R.S.S.

Un eveniment memorabil

Acum 35 de ani, istoria relațiilor româno-sovietice a consemnat un eveniment de o deosebită însemnătate: stabilirea legăturilor diplomatice dintre cele două țări. Schimbul instrumentelor diplomatice dintre miniștrii de externe ai României și Uniunii Sovietice exprima dorința sinceră a celor două popoare de a trăi în pace și bună vecinătate.

Subliniind principalele momente pregătitoare ale importantului act diplomatic, N. Titulescu, om politic lucid care trebuise să învingă multe împotriviri în rindul cercurilor conducătoare pentru împlinirea acestui autentic imperativ al momentului acela, a ținut să adauge: „Am ferina convingere că relațiunile astfel stabilite vor rămâne pentru totdeauna normale și amicale și că națiunile noastre vor continua să coopereze pentru cel mai mare bine reciproc al lor la menținerea păcii lumii“. Într-o notă prin care cele două state se angajau să respecte cu scrupulozitate obligațiile asumate, se arăta: „Guvernele țărilor noastre își garantează plinul și întregul respect al suveranității fiecăruia din statele noastre și abținerea de la orice intervenție, directă sau indirectă, în afacerile interne și în dezvoltarea fiecăreia dintre ele...“.

Satisfacția legitimă cu care popoarele român și sovietic au primit vestea stabilirii relațiilor diplomatice dintre cele

doouă țări se întemeia pe convingerea intimă că noile raporturi vor deschide calea unor relații fructuoase între ele și vor însemna un element pozitiv pentru asigurarea păcii în întreaga lume.

Făcându-se interpretul consensului majorității covârșitoare a poporului nostru, Partidul Comunist Român a militat cu consecvență pentru popularizarea succesorilor dobândite de popoarele sovietice pe drumul socialismului, pentru dezvoltarea și întărirea continuă a legăturilor de prietenie cu Uniunea Sovietică.

Comentind reluarea raporturilor diplomatice cu Uniunea Sovietică, strălucitul istoric și om de stat Nicolae Iorga vedea în înțelegerea intervenită „un act de mare importanță“, ce putea jalona începutul unei noi evoluții a relațiilor interstatale din această parte a lumii. „Prin el — arăta N. Iorga — vom putea lucra în marginile unei realități cunoscute, pe cind înainte eram cuprinși în vagul legendelor; cine va avea ochii deschiși și bine deschiși va folosi, desigur, din învoiala de astăzi care poate deschide un capitol mai fericit în viața acestei regiuni din estul și sud-estul Europei, asupra căreia s-au abătut atâtea furtuni fără a-și fi istovit pînă astăzi norii“. Multe alte personalități politice, științifice, culturale au ținut, de asemenea, să-și exprime acordul cu actul care deschidea o nouă etapă în istoria relațiilor româno-so-

vietice. Intemeietorii asociației „Amicii U.R.S.S.“ — printre care se numărau figuri prestigioase ale culturii, artei și științei românești subliniau la rîndu-le, într-un apel, că „reluarea raporturilor cu U.R.S.S. constituie pentru pacea omenirii un fapt de o importanță covârșitoare“.

Simțămintele de prietenie ale poporului nostru față de popoarele sovietice n-au putut fi umbrite nici în anii dictaturii fasciste. În acei ani întunecați, P.C.R., înfăptuind unirea forțelor antifasciste din România, a organizat și condus mișcarea de rezistență națională, patriotică, care lupta fără răgaz pentru eliberarea țării de sub dominația fascistă, pentru dreptate socială, pentru prietenia cu U.R.S.S. Unind pe aceeași platformă toate forțele revoluționare, patriotice și democratice naționale, dind curs puternicului curent antifascist din sinul poporului, Partidul Comunist Român, în unire cu celelalte forțe politice, a organizat și condus insurecția armată de la 23 August 1944 care a dus la ieșirea României din războiul antisovietic, la răsturnarea regimului antonescian, la alăturarea țării noastre coaliției antifasciste în lupta pentru eliberarea patriei și zdrobirea Germaniei hitleriste. „Alături de armata sovietică — se arată în Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al partidului —

armata română a luptat cu vitejie pentru alungarea armatelor germane de pe întregul teritoriu al patriei, pînă la lichidarea totală a rezistenței Germaniei hitleriste, pecetluindu-se astfel prietenia trinitică dintre cele două popoare“.

În sfertul de veac care a trecut de atunci, în noile condiții cind poporul român, sub conducerea P.C.R., și-a luat soarta în propriile mâini, relațiile de prietenie româno-sovietice s-au ridicat pe o treaptă nouă. Insufletește de aceeași idealuri, punindu-și întreaga energie în slujba acelorasi țeluri de făurire și desăvîrșire a societății socialiste, de construcție a comunismului, țările noastre au colaborat și colaborează rodnic în toate domeniile de activitate.

În indisolubilă legătură cu politica internă de construire a noii societăți, politica externă a partidului și statului nostru exprimă înalta grijă și responsabilitate pentru interesele generale ale socialismului și păcii în lume, promovind în continuare și în mod statornic prietenia frățească, alianța și colaborarea multilaterală cu toate țările socialiste.

La aniversarea împlinirii a 35 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și U.R.S.S. popoarele noastre au prilejul de a privi cu o legitimă satisfacție și mindrie atît drumul parcurs, jalonat de mărețe realizări, cît și strălucitele perspective ce li se deschid în față.

TELEVIZIUNE

Patru programe, in curind cinci

Într-o zi de vară a anului 1928 personalul și călătorii unui tramvai din Taşkent treceau ca de obicei nepăsători pe la întretărirea străzii Karl Marx cu alea Lenin, fără să observe măcar cutia informă, asemănătoare cu un aparat de filmat, postată acolo. De unde să știe că erau actorii unei transmisii experimentale de televiziune? Deși imaginile au parcurs atunci numai 40 de metri, sistemul și-a dovedit aplicabilitatea.

Și, la mai puțin de zece ani de la această întâmplare, s-a hotărît să se înființeze la Moscova un centru de televiziune. Principalul său element și în același timp un nou semn distinctiv al orașului, o minune a tehnicii, era antena zveltă din beton armat care părea că străpunge cerul la 180 de metri înălțime. Studioul și-a început activitatea regulată în mai 1939, dar a fost nevoit să și-o întrerupă în timpul războiului și și-a reluat-o cît a putut de repede, adică în 1945, mărind imaginea și îmbunătățind sunetul.

Ulterior, însă, turnul Suhov a rămas prea mic; distanțele acoperite de el nu mai satisfăceau necesitățile. De aceea au fost construite supergigantul de la

Ostankino și un centru corespunzător de televiziune cu o suprafață de 900 m.p. Cele 13 etaje adăpostesc 20 de studouri plus atelierele, redacțiile, sălile de conferință, laboratoarele de montaj, birourile administrative, magazinele etc. Ostankino beneficiază de cinci

Ultimul minut înainte de începerea programului

emițătoare, create special pentru el (patru cu capacitatea de cîte 50 kW și unul de 25 kW care emite pe unde de peste 10 m lungime), fiecare cu programul lui. În studiouri și sălile aparatelor funcționează nici mai mult nici mai puțin de 100 videomagnetofoane, instalații moderne care înregistrează și imaginea pe bandă magnetică. În patru din studiourile blocului de înregistrare se pot realiza imagini direct de pe ecranul cinematografic.

Zilnic, la ora 17, crainica se instalează cît mai comod în fotoliul turnant, tehnicianul din cabina de regie face un

semn, becul roșu de control se aprinde: Atenție, emisie! Este 17,05 fix. Din clipa aceea pînă la ora unu dimineața tot complexul de beton și sticlă, ca și grupele de reporteri aflate pe teren, aparțin exclusiv publicului. Turnul trimite undele în 15 republici, stabilind legătura între capitală și locuitorii a 138 de orașe și nenumărate sate.

Deocamdată moscoviții pot alege între patru programe, dar noul emițător „Ladoga“, instalat în turn la 350 m înălțime, le va oferi, anul acesta încă, un al cincilea. Programele 1 și 2 sînt destinate unui cerc larg de spectatori; ele conțin scurte informații, piese de teatru, filme, emisiuni „Cine știe ciștigă“, reportaje etc. Programul 3 se adresează tuturor celor care se preocupă de calificarea lor profesională, constituind un fel de școală superioară care trezește deopotrivă interesul elevilor și studenților, inginerilor și profesorilor. Programul se axează pe cîte o serie de prelegeri ținute de personalități cunoscute. Emisiuni speciale ajută la învățarea limbilor străine. În fine, programul 4 satisface setea de cunoștințe a spectatorilor în materie de literatură, muzică, pictură, artă teatrală și cinematografică. Iată cîteva titluri de emisiuni: „Planeta oamenilor“ discută probleme de sociologie și filozofie, „Oameni și ani“ prezintă activitatea scriitorilor, compozitorilor, artiștilor plastici, „Jazul ieri și azi“, „Clubul celor patru jucători de șah“. Ca într-un laborator experimental, în cadrul acestui program se nasc mereu emisiuni și genuri originale.

M. Roșal

FEROVIARE

„Troica“ întrece „Aurora“

Cind fiica lui Petru I a plecat, de la Petersburg la Moscova, pentru încoronare, la sania ei au fost înhămați 28 de cai foarte iuși, speciali aleși pentru această împrejurare. Alți 500 de cai de schimb erau pregătiți de-a lungul drumului. În felul acesta, distanța dintre cele două orașe a putut fi străbătută în numai trei zile.

Acum un secol, cind a fost inaugurată linia de cale ferată Moscova-Leningrad, viteza primului tren a părut pasagerilor fabuloasă. Ei au avut nevoie de numai 22 de ore pentru călătorie. Iar cind acum un an pe aceeași linie

a fost pus în circulație expresul „Aurora“, care dezvoltă o viteză de 160-180 de kilometri pe oră și face legătura între Moscova și Leningrad în cinci ore se credea că se ajunsese la capătul posibilităților...

Acum, anunță Ghenadi Pavlușin, colaborator al Institutului de cercetări pentru construcția de vagoane, „începe să se întrevadă posibilitatea de a scurta durata călătoriei la mai puțin de patru ore“. Pentru aceasta e nevoie însă de un nou tip de vagon, anume adaptat pentru viteze mari. Noul vagon va avea o formă aerodinamică. De asemenea, centrul său de greutate va fi deplasat spre partea de jos, ceea ce-i va da o foarte mare stabilitate. Ca material de construcție se preconizează utilizarea unui aluminu extrem de rezistent, care va face să scadă considerabil greutatea vehiculului. Expresul „Troica rusească“, va avea zece asemenea vagoane și va beneficia, evident, de tot confortul imaginabil.

Înainte de a fi pus însă în circulație, se va proceda la o serie de modificări ale traseului, în special în ce privește schimbarea șinelor și anumite măsuri de securitate, intrucît presiunea aerului deplasat de „Troica“ va arunca pe cei aflați aproape de drumul ei pînă la doi metri depărtare.

— Du-te și spune pompierilor că nu-i un incendiu, dar că nu te mai las să-mi afumi bucătăria!
Desen de V. Rozonșev

calitatea actualității
cea actualitatea actualității
calitatea actualitatea actualității
calitatea actualitatea actualității
calitatea actualitatea actualității
calitatea actualitatea actualității

OPERAȚIA

„MI“

(V)

O bătălie dramatică in Pacific

Așadar, americanii nu aveau portavioane. Ofițerii de pe puntea navei-amiral japoneze râsuflară ușurați. Amiralul Kusaka opina pentru un al doilea atac asupra bazei de pe Midway. Dar acest lucru era legat de o nouă complicație. Cele trei atacuri ale aviației americane nu pricinuiseră nici cea mai mică avarie navelor japoneze, dar le siliseră să se împrăștie. Portavioanele erau răspândite acum în toată zona și asigurarea unei protecții eficiente reclama mult mai multe avioane de vânătoare decât în mod obișnuit. Nagumo începuse de altfel să utilizeze în acest scop avioane din cel de al doilea eșalon de șoc. Încît acum japonezii aveau prea puține aparate spre a putea ataca din nou atolul.

Evident, lucrurile se puteau îndrepta. Era nevoie doar de puțin timp pentru regruparea navelor și alimentarea cu benzină a avioanelor care terminau zborurile de recunoaștere. Aceste evenimente erau încă dezbătute cînd, la ora 8,14, „Tone“ deschise focul cu tunurile de la tribord; din văzduh îi amenința o nouă primejdie.

„Acum să-i vedem“ — spuse locotenentul Bill Adams, cînd colonelul Sweney își îndreptă aparatul „B-17“ spre locul unde se aflau forțele lui Nagumo. În clipa următoare, Sweney arătă o spărtură între nori prin care se zăreau o sumedenie de trimbe de fum. Căpitanul Don Cundinger, care pilota un alt avion, fu uluit de această priveliște. „În fața noastră aveam panorama unei imense aglomerări de nave de suprafață cum nici unul dintre noi nu mai văzuse pînă atunci. Păreau un șir nesfîrșit care se întindea de la un orizont la altul“.

Piloții își dădură seama că japonezii erau foarte ocupați: navele inamice făceau tot felul de manevre. Artileria antiaeriană nu-i supăra de fel. Pînă la urmă înțeleseseră despre ce era vorba. Undeva, jos, acționau bombardierele maiorului Henderson. Grupul de „B-17“ îi urmă exemplul și după zece minute de încleștare părea că portavioanelor japoneze le sosise sfîrșitul; dispăruseră în fumul a nenumărate explozii.

Apoi avioanele „B-17“ plecară. Dar nici de astă dată portavioanele lui Nagumo nu suferiseră nici o avarie. Aflat pe „Akagi“, amiralul avea destule motive să fie mulțumit. Respinsese patru atacuri. Timp de o oră inamicul îl făcuse să treacă prin toate încercările posibile. Cu toate acestea navele erau neatinse.

La ora 8,20 Nagumo primi o nouă veste de pe avionul nr. 4 care continua să țină sub observație unitatea operativă americană: „Coloana inamicului e încheiată de o navă asemănătoare cu un portavion“. Era lucrul la care Nagumo se aștepta cel mai puțin. Acum nu mai putea fi vorba de un al doilea atac asupra bazei de pe Midway. Mai întii trebuia să se descotorosească de portavion. Dar cînd să dea atacul? Imediat, sau să aștepte pînă cînd avioanele vor lua din nou la bord torpile? Sau să dea mai întii ordin ca avioanele lui Tomonaga să aterizeze? Ori să nu întreprindă nimic pînă cînd nu vor fi alimentate cu benzină avioanele de vânătoare care asigurau acoperirea din aer a unității? În timp ce japonezii își puneau aceste întrebări, fu semnalat un nou grup de avioane americane care se îndrepta spre ei; al cincilea în dimineața aceea.

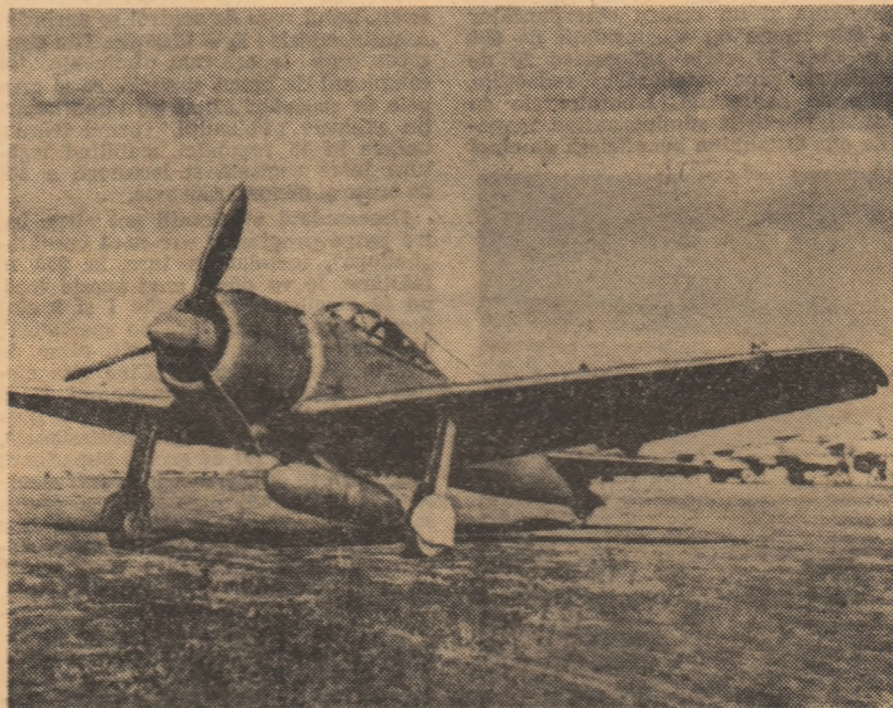
Încă un atac steril

Dîndu-și seama că nu va putea ajunge pînă la portavionul care se vedea la orizont, maiorul Benjamin Norris alese un vas de linie din apropiere, execută un viraj și începu să coboare. Celelalte 11 bombardiere din aviația infanteriei

marine îl urmară. Trei din ele fură doborîte, dar celelalte își zvrîliră în-cărcătura de la o înălțime de 500 de picioare, după care se depărtară în grabă.

Cîteva clipe mai tîrziu, amiralul Kusaka, aflat pe puntea portavionului „Akagi“, încercă un sentiment de ușurare. Și pe bună dreptate, căci și cel de al cincilea atac al aviației americane fusese respins cu succes. Și ce atacuri! Avioane torpiloare, aparate „B-26“, „B-17“. Și acum, de parcă toate acestea n-ar fi fost de ajuns, se mai ivise și portavionul.

Radiograma transmisă de avionul nr. 4 impunea luarea unei hotărîri imediate în legătură cu portavionul care se ascundea undeva spre răsărit. Dar avioanele torpiloare se aflau încă pe punțile inferioare; grupul lui Tomonaga nu primise ordin de aterizare; avioanele de vânătoare trebuiau să se alimenteze cu benzină. Ce era de făcut?

Faimosul „Zero“ japonez

„Socotesc oportun să înalț imediat în aer grupul de șoc“ — telegrafie contra-amiralul Yamaguti de pe „Hiryu“ curînd după ora 8,30. Yamaguti nu putea înțelege de ce Nagumo nu acționase pînă atunci. Știa ce ar fi făcut el: ar fi atacat imediat și cu toate forțele disponibile. N-avea importanță dacă bombardierele erau încărcate cu bombe sau cu torpile, dacă erau protejate sau nu de avioane de vânătoare. Totul trecea pe planul doi în fața necesității de a ataca cei dintii. Dar Kusaka nu era de aceeași părere. Dacă ar fi atacat imediat, bombardierele ar fi trebuit să zboare fără escortă, întrucît avioanele de vânătoare asigurau protecția portavioanelor, iar trimiterea de bombardiere fără acoperire s-ar fi soldat cu o catastrofă.

De aceea, socotea Kusaka, era mult mai rațional să se amîne puțin atacul și să se întreprindă toate celelalte operații. Mai întii trebuia asigurată aterizarea avioanelor lui Tomonaga și a avioanelor de vânătoare din cel de al doilea eșalon de șoc care făcuseră zboruri de patrulare... apoi echiparea lor și alimentarea cu benzină; simultan, bombele de pe avioanele din cel de al doilea val de șoc trebuiau înlocuite cu torpile. După care, printr-o exactă coordonare a acțiunilor, se putea da un atac general împotriva unității operative americane. Iată ce-i recomandase el lui Nagumo.

Ca de obicei, în ultimă instanță Nagumo se adresă căpitanului Genda,

strălucitul său ofițer din secția operativă. Genda era foarte alarmat de soarta avioanelor lui Tomonaga care trebuiau să se inapoieze. Ele se aflau în aer de patru ore. Dacă aparatele ar fi început să se prăbușească în ocean din cauza rezervoarelor goale, japonezii ar fi pierdut zeci de piloți de înaltă clasă, ceea ce ar fi avut repercusiuni nu numai asupra operației împotriva atolului Midway, ci și asupra tuturor planurilor operative proiectate pentru următoarele cîteva luni. La urma urmei nu era vorba decât de 30 de minute cît cerea aterizarea avioanelor. Apoi ar fi putut ataca a doua oară, sprijiniți de un mare număr de avioane de vânătoare care pînă atunci puteau fi puse în stare de luptă. De aceea și el era împotriva recomandării făcute de Yamaguti și, ca de obicei, Genda avu ultimul cuvînt. Nagumo comunică intențiile lui amiralului Yamamoto care se afla în clipa aceea la circa 450 de

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

sud-vest, unitatea operativă a amiralului Raymond Spruance începuse să ridice în văzduh avioanele. Conform planului, unitatea trebuia să-i surprindă pe japonezi în punctul în care aceștia fuseseră descoperiți ultima oară. Dar căpitanul John Waldron de pe „Hornet“, comandantul escadrilei 8 de avioane torpiloare, era de altă părere. Convins că între timp inamicul își schimbase direcția, el spuse oamenilor lui să nu se îngrijească de itinerar. „Urmați-mă! Vă duc direct spre japonezi“.

Escadrila 8 înaintă astfel spre est mai departe decât celelalte avioane și, la ora 9,20, afirmația lui Waldron se adeveri. La orizont erau crucișătoare japoneze. Escadrila porni de una singură spre ele sub tirul neîntrerupt al „Zero“-urilor. După 16 minute lupta se termină. Toate cele 15 avioane torpiloare americane fuseseră doborîte fără să fi pricinuit inamicului vreun neajuns. Rămăsese în viață numai locotenentul George Hay. Acum era rîndul escadrilei a 6-a. Dar din nou „Zero“-urile japoneze atacară și avioanele americane începură să se prăbușească în mare. Zece din cele 14 avioane fură doborîte.

Pentru unitatea I-a de șoc japoneză dimineața se desfășurase astfel mulțumitor: fuseseră respinse opt atacuri americane. În sfîrșit, sosise momentul să se ocupe de unitatea de portavioane a inamicului descoperită în est. „Akagi“ începu să se îndrepte în direcția vîntului. „Kaga“, „Hiryu“ și „Soryu“ mearcă și ele la fel.

Pe puntea portavionului „Kaga“ se afla un grup de piloți. La un moment dat, unul din ei țipă: „Bombardiere în picaj!“ Subofițerul Marinaga văzu avioanele apropiindu-se. Primele trei torpile căzură foarte aproape, în fața portavionului, dar cea de a patra înainta drept spre puntea de aterizare-decolare a vasului, direct spre Marinaga. Subofițerul se culcă pe punte, închise ochii și își astupă urechile cu minile. Torpila explodă, împrăștiind în jur o ploaie de schije. Cînd își ridică puțin capul, Marinaga constată că numai trei inși din numerosul grup de piloți mai erau în viață.

„Akagi“ fu și el luat prin surprindere. Contra-amiralul Kusaka urmărea zborul primului avion de vânătoare care pornise să atace flota americană, cînd auzi niște țipete desperate. Apoi urmă o explozie asurzitoare care zgudui nava: rupind antena de radio, o bombă explodase la cinci yarzi de tribord. O trimbă uriașă de apă murdară, neagră, se înalță mult mai sus de punte. Împroșcîndu-i pe ofițeri din cap pînă în picioare. O a doua bombă nimeri direct pe punte. De data aceasta explozia fu mai puțin puternică, dar numai din pricina faptului că bomba pătrunsese ușor prin podeaua punții și explodase jos pe puntea hangarului, unde distrusese literalmente totul: avioane, cisterne cu carburanți, bombe, torpile. Incendiul care se declară cuprinse și aparatele aflate pe puntea de decolare. O a treia bombă nimeri în pupa navei, preschimbînd avioanele aflate acolo într-un morman de sfîrîmături și înclinînd cirna în așa măsură încît vasul nu se mai putu restabili.

Căpitanul Yanagimoto făcu tot ce-i stătu în putință spre a pune din nou pe linia de plutire portavionul „Soryu“. Dar în zadar. La 10,40 flăcările cuprinseră întreaga navă. Incendiul se întinse pînă la compartimentul torpilelor și explozia care izbucni frînse aproape vasul în două. La 10,45, grav rănit, căpitanul Yanagimoto dădu ordin de părăsire a navei.

Portavioanele intră în luptă

Bătălia de pe Midway durase 22 de ore. Apărătorii făcuseră tot ce le stătuse în putință. Acum era momentul să între în acțiune portavioanele.

La ora 7, în timp ce înainta spre

(Va urma)

CINEMA

Xenia și Raj
Kapoor

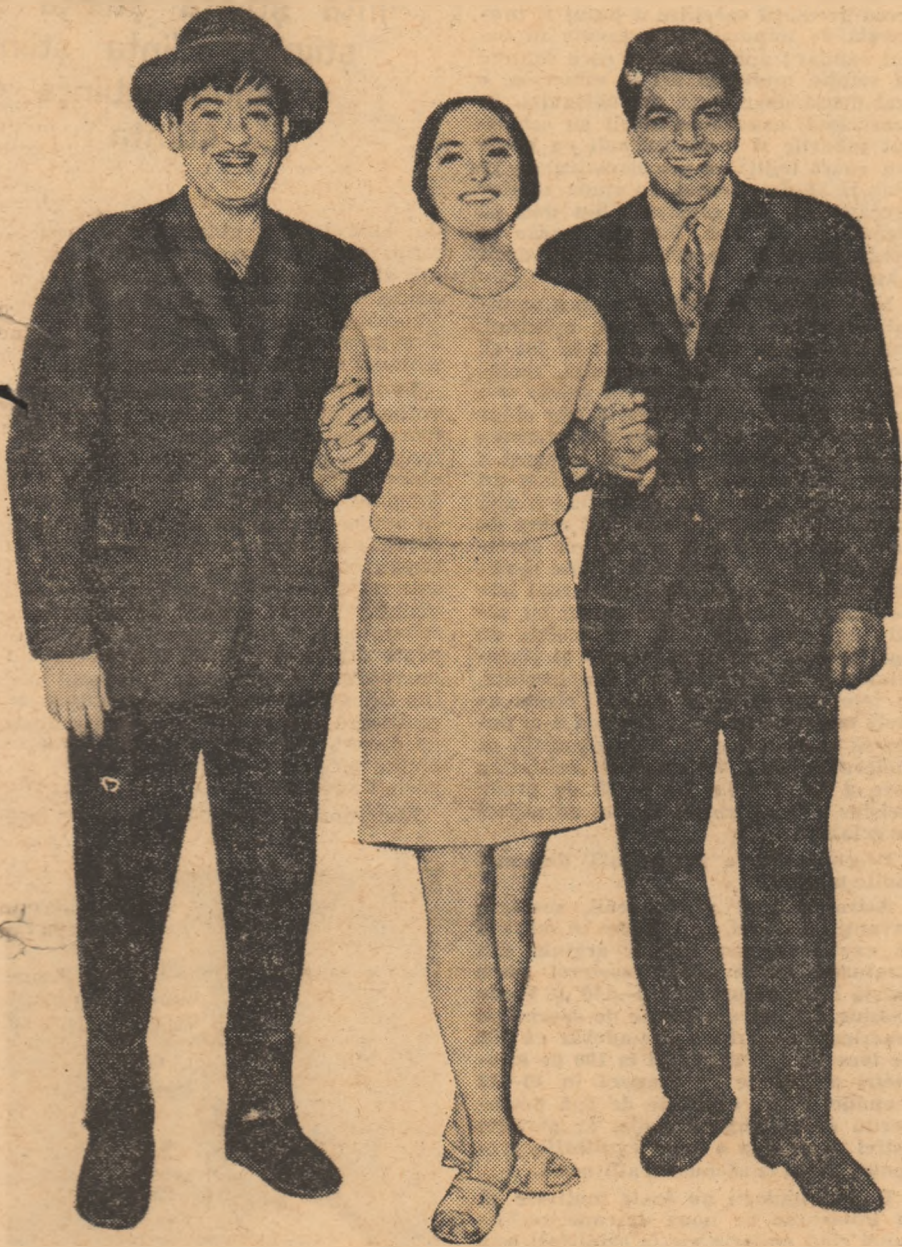
În studioul lui Raj Kapoor din Bombay se află în momentul de față dresorul Vasili Kalinin cu partenerul său patruped ursul Marte, gimnasta Liudmila Provotorova, admirată de spectatori din multe țări pentru îndrăzneala și grația mișcărilor sale, și mulți alți artiști sovietici de circ, în total optsprezece. Ei au răspuns la invitația cunoscutului regizor și actor indian de a juca în noul lui film.

Raj Kapoor i-a selecționat după cîteva vizionări: în ultima vreme, de cîte

punctul unde îi îngăduie vîrsta, este o variantă a aceluiași personaj al „vagabondului“, al „omului mic“, vesel și trist, plin de o caldă dragoste pentru oameni. Filmul este compus din șapte capitole-nuwele. Scenariul a fost scris de același Hogeia Ahmad Abbas, scenaristul „Vagabondului“ și al „Articolului 420“.

Băiat de clown, vrînd să continue profesia tatălui său, Raj (ca de obicei artistul își păstrează numele în film), aproape că s-a născut pe rumegușul circului. El mătură arena, curăță cuștile animalelor, se pomenește în tot felul de situații tragi-comice. Așa începe filmul. Un început care seamănă întrucitva cu propria viață a lui Raj Kapoor. Fiul lui Prithviraj, figură de frunte a teatrului și cinematografului indian, s-a învățat și el de mic în lumea artistică și visa să continue cu orice preț cariera tatălui său.

Într-o zi vine în India o trupă de circ sovietică. Raj (din film) i se alătură, dîndu-se drept dresor. Spectatorii in-

Raj Kapoor, Xenia Riabinkina și actorul Darminder

ori a fost în Uniunea Sovietică n-a scăpat nici un spectacol de circ.

Noul film, intitulat „Sînt clown“, este povestea unui om care a vrut să devină cu orice preț clown și a devenit. În fața spectatorilor se va depăna întreaga-i biografie, din copilărie pînă la șaiszeci de ani. Clownul, pe care în prima parte îl va interpreta Kapoor-fiul, iar Kapoor-tatăl îl va continua din

dieni îl cred rus, iar artiștii ruși nu știu ce să creadă: e limpede că nu e dresor, deși riscă să rămînă între patru ochi cu fiarele dezlănțuite. Cine e atunci?

— Vreau să devin clown! le explică Raj. Forța hotărîrii lui mișcă inima unei dansatoare tinere și frumoase de care Raj se îndrăgostește. Marina îl ajută să devină clown și să înțeleagă că suprema fericire e aceea de a dărui clipe de bucurie oamenilor.

Dar drumul spre împlinirea visului nu e ușor. Raj are de înfruntat greutăți, durere, suferințe. Ele îl fac însă și mai simțitor la necazurile altora. Treptat, idealul lui, în viață și în arenă, se înfiripă în acest gînd, profund uman: să ia asupra și suferințele oamenilor și să le dea în schimb bucurie. Filmul se încheie cu o notă tragică: clownul moare în arenă înconjurat de o mare de figuri vesele. Spectatorii rîd în hohote, neștiind că cel care a dezlănțuit această voie bună nu se va mai ridica niciodată de pe podiumul circular.

Partenera lui Raj Kapoor este balerina Xenia Riabinkina, solistă, ca și sora ei mai mare și mai celebră Elena, a Teatrului Mare din Moscova. Xenia este la a doua experiență cinematografică. Acum doi ani a debutat în filmul-basm al lui D. Ptușko „Poveste despre țarul Saltan“, interpretînd rolul împărătesei-Lebădă.

Raj Kapoor a văzut-o toamna trecută la Moscova într-un spectacol de balet și i-a propus rolul Marinei. Xenia Riabinkina l-a acceptat cu plăcere și a plecat la Bombay pentru primul tur de manivelă.

Prietenul meu Ilf

Tandemul Ilia Ilf și Evgheni Petrov a rămas un exemplu singular în literatură. Nimeni n-a putut pătrunde vreodată în laboratorul de creație al celor doi scriitori, să cunoască subtilele ei mecanisme. Discreția lor, antipatia față de orice imixtiune străină, de care scăpau de regulă cu o glumă, au ținut închisă ușa după care s-au scris „Două sprezece scaune“ și „Vițelul de aur“.

După moartea lui Ilf, Petrov, care nu i-a supraviețuit, de altminteri, decît cinci ani, a vrut să scrie un roman despre prietenul său, despre viața lui încheiată prematur, să explice, în sfîrșit, cum lucrau împreună, să evoce călătoriile lor și întîlnirile cu tot felul de oameni. A făcut multe note, a acoperit multe file cu scrisul lui mărunț, dar n-a apucat să scrie cartea. Întorcîndu-se, în 1942, din Sevastopolul asediat, Evgheni Petrov a murit ca un soldat.

Paginile acestui roman nescris despre un rar exemplu de rodnică amicitie scriitoricească sînt continuate acum pe ecran. La Studioul central de filme științifice din Moscova echipa tinărului regizor E. Ostășenko lucrează la un film documentar despre Ilf și Petrov, pe un scenariu de N. Kemarski.

Cadrele se vor succeda cronologic. Vor începe la Odesa și vor continua la Moscova, unde cei doi scriitori s-au întîlnit pentru prima dată. Apoi vor urmări pas cu pas colaborarea creatoare dintre ei, colaborare care a înscris un capitol original în literatura sovietică. Spectatorii vor afla cum luau naștere textele literare, după lungi și furtunoase discuții și cum Petrov le fixa pe hîrtie direct, aproape fără ștersături și adăugiri; și vor mai afla, bineînțeles, cum au fost acești oameni în viața de toate zilele...

Printre documentele adunate de cinești, multe sînt inedite sau prea puțin cunoscute. În Arhiva centrală literară și artistică, de exemplu, a fost descoperit textul autograf al unei invitații adresate de Ilf locuitorilor din Odesa, pe care-i chema la cafeaneaua poetilor „Peon-4“ unde, printre alții, se producea și el.

ACTORI ȘI ROLURI

După succes

La ultima ediție a festivalului de la Cannes, actrița engleză Vanessa Redgrave a luat premiul de interpretare feminină pentru rolul din filmul „Isadora Duncan“ al regizorului Karel Reisz.

Fiica lui sir Michael Redgrave, unul dintre stilpii teatrului britanic, a avut de răspuns în această reconstituire biografică a vieții faimoasei balerine, a carierei sale triumfale și a sfîrșitului tragic, unor sarcini complexe: pe lângă talent dramatic (care mai fusese premiat la Cannes, în filmul „Morgan“ al aceluiași Reisz) ea trebuia să vădească o plastică desăvîrșită, simțul ritmului și al mișcării.

Dar încă cu mult înainte ca laurii de la Cannes să-i fi încununat marea reușită, interpretarea Vanesei Redgrave stîrnise admirația fără rezerve a tuturor celor ce o văzuseră pe Isadora ei. Referindu-se la dansul Vanesei, regizorul spunea:

„A fost formidabilă. Uitam că sînt „implicat“ și mă transformam într-un spectator entuziast. Vanessa învia parcă în fața noastră delicatele desene de pe vechile vase grecești și purta tunica grecească ca o fiică a pămîntului elin. Dar mai ales știa să dezvăluie natura complexă și profundă a eroinei sale, acea patimă a meseriei care i-a pîrjolit viața, obsesia Isadorei de a reinvia ve-

chiul dans elin, căutarea neobosită a frumuseții și a plasticității“.

Toată viața ei, Isadora Duncan a dorit să creeze o școală ideală de balet, în care copiii să soarbă de la vîrsta cea mai fragedă din izvorul cristalin al frumuseții. N-a părăsit acest gînd nici atunci cînd copiii ei au murit în chip tragic, înecați în Sena, nici cînd făcea lungile-i turnee prin lume. Cu acest gînd a plecat și în Rusia, în 1918, în plin război civil. În ciuda distrugerilor și a lipsurilor, a reușit să organizeze acolo o asemenea școală, care a continuat să funcționeze timp de cîțiva ani și după înapoierea balerinei în America.

Tot atunci, Isadora Duncan l-a cunoscut pe Serghei Esenin cu care s-a căsătorit. A fost o furtunoasă poveste de dragoste, dar cei doi mari artiști aveau firi prea deosebite pentru ca uniunea lor matrimonială să poată dura.

În 1927 viața celebrei balerine s-a curmat tragic și absurd. În cursul unei plimbări cu automobilul, lunga eșarfă vapoasă de gaz pe care o purta la gît s-a prins de o roată și a gîtuit-o. Dar ideile ei despre arta baletului i-au supraviețuit. Iar posteritatea, recunoscătoare, n-a uitat-o.

MOMENT PLASTIC

Gulfairus între
șevalet și bucătărie

A fost odată o fetiță neastîmpărată pe nume Gulfairus. Ca să o mai domolească, părinții îi dădeau hîrtie și creion. Și, cum le căpăta, Gulfairus nu mai vroia să știe de nimic. Ore întregi nu i se mai auzea gura și mina alerga neobosită pe hîrtie. Așa s-a născut o mare pasiune...

Viața pictoriței kazahe Gulfairus Ismailova are ceva de poveste. Mereu au intervenit o întîmplare, o întorsătură neașteptată, un „cînd deodată“. După începutul neobișnuit, cînd se părea că totul e limpede în privința viitorului, specialiștii au fost de părere că ar fi o crimă să nu-și cultive vocea cu calități remarcabile. Dîndu-le ascultare, Gulfairus s-a prezentat la examenul de admitere la secția de canto a Conservatorului din Alma-Ata. Bineînțeles, a fost primită. Dar, bineînțeles, a fost primită și la școala de arte plastice unde s-a prezentat în aceeași sesiune. Între două chemări, a optat totuși pentru muzica culorilor. Pe urmă și-a perfecționat pregătirea la Institutul de Artă „Repin“ din Leningrad.

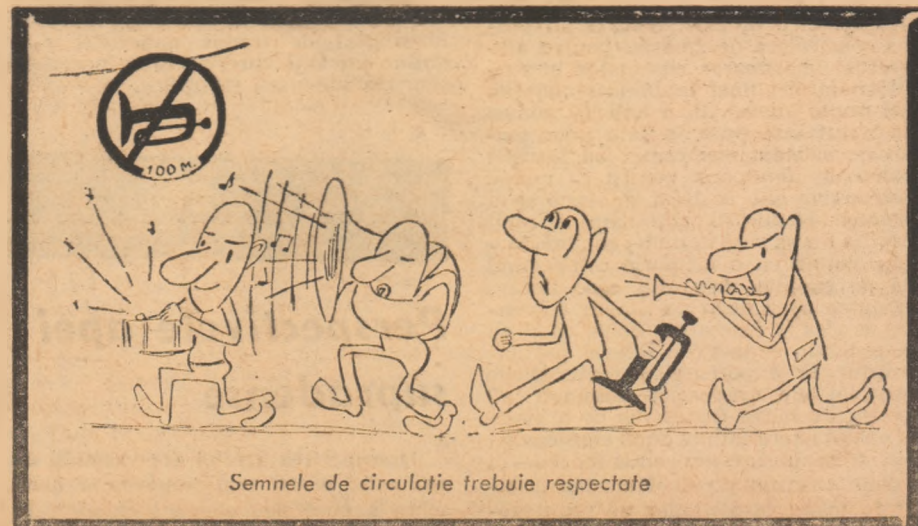
De la Leningrad a revenit la Alma-Ata gata să-și orienteze creația în această direcție. Dar într-o zi...

Da, într-o zi s-a prezentat la regizorul filmului „Botagoz“ cu niște schițe de costume, iar regizorul, în loc să se uite la schițe, nu și-a mai desprins ochii de pe dînsa. Nu era un simplu omagiu masculin adus frumuseții ei frapante. Regizorul a luat-o de mînă, a dus-o pe platou și a pus-o să dea o probă. Iar peste două zile a anunțat-o că va interpreta rolul principal. După „Botagoz“ Gulfairus Ismailova a mai jucat în alte două filme, pîrînd în toate costume create de ea.

Dar în plină glorie cinematografică a hotărît să se întorcă la șevalet, pe care nu l-a mai părăsit. Portrete, schițe de decoruri și costume au făcut-o familiară publicului iubitor de pictură.

Deși nu și-a mai trădat profesia, artista mai are încă două mari pasiuni: muzica (Chopin, Grieg, Rahmaninov, Skriabin ocupînd primul rînd de scaune) și... bucătăria. Gulfairus Ismailova cunoaște o grămadă de rețete de mîncăruri europene și orientale și afirmă că dacă n-ar fi devenit pictorișă, s-ar fi făcut cu plăcere bucătăreasă.

arta
ca arta arta a.
arta arta arta a.
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

ELECTRONICĂ

Esperanto-ul mașinilor de tradus

Atunci când zările anunță că într-un laborator sovietic sau american a fost pusă la punct o nouă mașină de tradus, aceasta înseamnă că a fost realizat un program judicios întocmit și un dicționar adecvat, destinate trecerii de la o limbă la alta. Nu-i vorba însă de o

dat, iar evoluția calculatoarelor spre dimensiuni mijlocii a favorizat traducerea, oferind mașini mai bine adaptate la acest gen de activitate. Au evoluat și memoriile și programele. De la cele 250 de cuvinte inițiale s-a ajuns la dicționare cu 3 000 de cuvinte, iar regulile

Memoria „totoscopică”. Pe un disc de sticlă, informațiile sînt înregistrate pe linii microscopice în spirală strînsă

traducere în sensul literar al termenului, căci nimeni nu s-a gîndit că o mașină ruso-franceză ar putea căpăta misiunea să traducă romanele lui Tolstoi, ci numai de a da, să zicem, specialiștilor francezi accesul la documentația sovietică. Problema se rezumă, deci, la înzestrarea științei și tehnicii cu un mijloc de difuzare a cunoștințelor în întreaga lume, la deschiderea de posibilități pentru medicii francezi de a se ține la curent cu lucrările colegilor japonezi, sau pentru atomiștii americani să studieze literatura de specialitate sovietică. Numai cu posibilitățile traducătorilor, S.U.A., de pildă, n-ar putea asigura decît transpunerea unei sutimi din literatura tehnică care apare în lume. O proporție care, în ce privește textele sovietice, s-ar reduce la o mîime. După cum se vede, ținînd seamă de sarcinile uriașe ce stau în fața traducătorilor, o întregă armată la scara globului, punerea la punct a unor sisteme automate de traducere este salutară, oferind soluții nu numai practice, dar și economice.

Scopul este furnizarea de texte care să permită să se ia cunoștință „despre ce e vorba”, interesul sistemului fiind acela de a produce texte care să permită specialiștilor să găsească articolele care tratează temele ce-i interesează. În felul acesta, mașina de tradus se prezintă, îndeosebi, ca un mecanism menit să descifreze informația din limbile străine, ea urmînd să se specializeze în domeniul științific bine definite. Vor fi create dicționare intersanjabile introduse în mașini în vederea tratării unor traduceri de chimie, electronică sau fizică atomică, de biologie celulară sau farmacie. Prima tentativă în acest domeniu a fost făcută de niște cercetători sovietici încă în 1933, cînd ei au propus construirea de „mașini pentru alegerea și imprimarea cuvintelor în scopul traducerii unei limbi într-una sau mai multe altele”. Prin anii '50, lumea s-a văzut însă pusă în fața unor mașini de calculat electronice cu însușiri realmente uimitoare, pentru ca numai peste cîțiva ani, în 1954, să asiste și la nașterea traducerii automate a unui text din limba rusă în limba engleză. Mașina, dotată cu o memorie comportînd 250 de cuvinte ruse, din care fiecare nu putea avea decît un singur echivalent englez și foarte rar două, ca și cu un program sintactic a relevat participanților la experiență caracteristicile esențiale ale traducerii automate. O operatoare bătea textul rus pe o mașină cu caractere latine, după care cuvintele treceau, într-un anumit cod, în mașina electronică. Apoi mașina „căuta” în memoria-dicționar un grup asemănător de semne în cod.

De atunci perfecționările s-au succedat

de sintaxă s-au conturat tot mai mult. Una din cele mai complexe mașini de tradus din rusă în engleză are un dicționar de 55 000 de rădăcini de cuvinte, ceea ce îi conferă un registru de 500 000 de cuvinte.

Numărul rădăcinilor introduse în memorie continuă să crească mereu, iar viteza de traducere, astăzi de circa 1 800 de cuvinte pe minut, va crește și ea. Piedicile ce se mai ridică în activitatea mașinilor de tradus, pricinuite de diversitatea limbilor, ar putea fi înlăturate prin crearea unui limbaj abstract, propus de specialiști sovietici, — care să nu fie exprimat prin sunete, să nu fie scris în literele alfabetelor, să nu se audă, cu alte cuvinte o limbă electronică. În această limbă, noțiunea de triunghi dreptunghi, de exemplu, ar fi reprezentată, arbitrar, printr-o anumită combinație pe o panglică magnetică sau pe o memorie cu tambur. În același mod ar fi reprezentate și noțiunile de tată, mamă sau calificativele de strîmt, larg sau mic. Toate acestea, pornind de la definiții extrem de riguroase asupra cărora ar cădea de acord lingviștii și specialiștii din diferite discipline, ar da reprezentărilor în cod o valoare internațională absolută.

În felul acesta s-ar realiza un adevărat esperanto electronic cu interpretări indiscutabile, cu sensuri neechivoce, un limbaj limpede și precis, situat deasupra tuturor limbilor. Și iată cum s-ar petrece lucrurile în practică. Comisii speciale ar aprecia, în fiecare țară, dacă o lucrare sau alta merită audiență internațională și trebuie, deci, tradusă. După care un specialist în limbajul electronic ar proceda la traducerea abstractă și banda magnetică astfel obținută ar fi expediată centrelor de traducere din diverse țări unde, prin introducerea în mașini de tradus naționale, s-ar obține un text corespunzător necesităților documentării științifice.

FIZICĂ

Perspectivile apei supradense

„Descoperirea acestei noi varietăți de apă este, poate, mai importantă decît aceea a unui nou element chimic”. În acești termeni a comentat acad. A. N. Frumkin, specialist în chimie fi-

zică, descoperirea apei cu o greutate specifică mai mare decît a apei distilate obișnuite și înghețînd la temperaturi mai mici de 0 grade. După șapte ani de cercetări asidui, descoperirea a fost recent confirmată de B. V. Deriaghin de la Institutul de chimie fizică al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Făcînd cercetări asupra caracteristicilor fizice ale lichidelor închise în tuburi capilare, N. N. Fediakin a descoperit acum cîțiva ani (revista noastră a consemnat faptul la vremea lui) că atunci cînd apa bidistilată e păstrată mai mult timp într-un tub capilar, în jurul coloanei principale de lichid apar două alte mici coloane alcătuite dintr-o apă care, ulterior, s-a văzut că are însușiri neobișnuite. Viscositatea acestei ape era, de pildă, de 15—20 ori mai mare decît a aceleia din coloana principală. În loc să aibă densitatea maximă la 4 grade Celsius, cum se întîmplă cu apa pură, ea o avea la —40 de grade. La început s-a crezut că creșterea greutății specifice a putut fi provocată de impuritățile prezente în tubul capilar; apa de mare, care conține în soluție multe săruri și minerale, e mai densă doar decît cea obișnuită. În consecință, experimenterii au schimbat tuburile și le-au înlocuit cu altele din cuarț topit, cu un diametru de 10 pînă la 30 de microni. În ciuda acestor precauțiuni, s-a constatat din nou că picăturile de apă laterale aveau o densitate de 40 de ori mai mare decît a apei obișnuite.

Nu de mult, B. V. Deriaghin a avansat o ipoteză care ar putea, eventual, explica natura fenomenului: în loc să fie izolate ca în apa obișnuită, moleculele de H₂O ar putea să existe sub formă de „lanțuri”: (H₂O) 3 sau chiar (H₂O) 4. Legate astfel între ele, ar ocupa un spațiu mai compact decît în cazul a 3 sau 4 molecule de H₂O izolate. Într-un volum dat, ar lua astfel naștere o apă supradensă, cu un număr mai mare de molecule de H₂O. Greutatea ei specifică ar fi și ea superioară. Noile molecule: (H₂O) 3 și (H₂O) 4 fiind mai importante, ar interacționa unele cu altele mai puternic decît moleculele de apă izolate. Tensiunea internă și viscositatea ar fi superioare. În consecință, la temperatura de 0 grade Celsius aceste molecule de apă anormală n-ar putea să se ordoneze cu atîta ușurință ca moleculele H₂O în structuri cristaline spre a da gheața. La —100 de grade Celsius, apa anormală capătă un aspect de gelatină.

Descoperirea e importantă din mai multe motive.

Astronomii și geofizicienii, socotesc savanții sovietici, ar fi acum în măsură să explice natura norilor argintii din straturile înalte ale atmosferei unde există temperaturi de 130—140 de grade Celsius. Experiențe făcute de specialiști americani au arătat într-adevăr că 100 de tone de apă eliberată la 100 de kilometri altitudine se evaporă în 10—12 secunde. Noua varietate de apă descoperită de savanții sovietici ar permite astfel să se dea o nouă explicație prezenței gheții la asemenea altitudini.

Dar și biologii au toate motivele să se intereseze de noua descoperire. Atunci cînd materia vie (a celulelor) este supusă la temperaturi joase, cristalele de gheață care se formează înăuntrul celulelor distrug structurile intracelulare complexe.

Ce s-ar întîmpla dacă organismele ar putea conține apă anormală?

Cu cei cîțiva mililitri de apă obținuți de savanții sovietici nu se poate răspunde încă la aceste întrebări. Dar perspectivele deschise de descoperirea amintită par să fie pline de făgăduieli.

OPTICĂ

Se caută un compromis

În microscopul optic, un obiect relativ transparent este luminat cu ajutorul unui bec și unui condensator (o lentilă care face razele luminoase convergente din paralele cum era la început). După ce a traversat obiectul, lumina este preluată de un obiectiv care reproduce imaginea mărită a obiectului. Aceasta poate fi privită direct prin ocular (sistem de lentile jucînd rol de lupă) sau proiectată ca imagine reală cu ajutorul aceluiași ocular folosit în chip de proiector. În microscopul electronic un fascicol de electroni accelerați de o tensiune electrică foarte mare este concentrat trecînd prin condensatorul reprezentat de o lentilă electrostatică sau magnetică în formă de inel, străbate obiectul și este preluat pe rînd

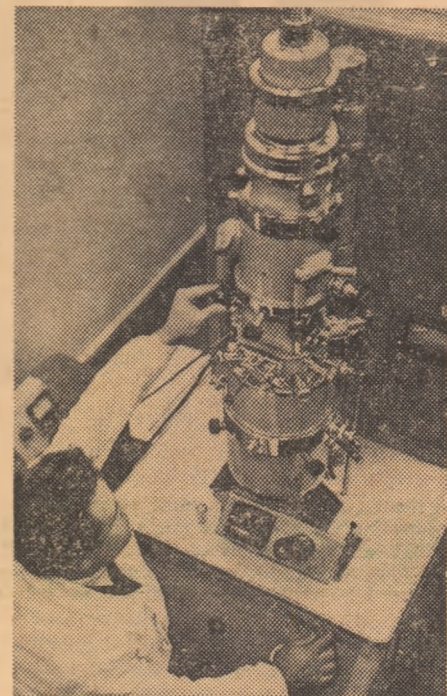

știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința

de două lentile, obiectivul și proiectorul, care fac ca electronii proveniți din același punct al obiectului să se adune în același punct al unui ecran fluorescent sau al unei plăci fotografice pe care o impresionează direct. Abia aci se naște efectiv imaginea.

În legătură cu microscopul se vorbește și despre puterea lor separată sau de rezoluție, respectiv distanța cea mai mică dintre două puncte observabile, care este aproape egală cu lungimea de undă a luminii folosite. În optica electronică lungimea de undă depinde de viteza electronilor, adică de tensiunea cu care au fost accelerați, și este mult mai mică decît cea a luminii vizibile. Așa se explică de ce puterea separatoare a microscopului electronic poate depăși de 300 de ori pe aceea a microscopului optic, care în cel mai bun caz atinge 0,1 microni. Cu primul se realizează mărimi de peste două milioane de ori, pe cînd cu al doilea nu se obține suficientă claritate la mărimi depășind 3 000 de ori.

Mai rămîne de explicat cum se face

Microscopul electronic în domeniul său favorit: un laborator de metalurgie

că două zone învecinate ale obiectului pot da pe placa fotografică pete de intensități diferite. Să presupunem o zonă întunecată datorită prezenței de atomi grei, cum posedă unele metale. Traversînd-o, mare parte din electroni se lovesc de atomi și sînt deviați în multe direcții, fenomen numit difuziune. În acest caz, prin diafragma cu deschidere mică așezată între proba de examinat și placa fotografică nu vor ajunge să treacă decît puțini electroni. Invers, zonele deschise la culoare sînt date de atomi ușori, care nu deviază atît de puternic electronii, lăsîndu-i să-și urmeze calea pînă la placă. Acesta este mecanismul prin care se obține contrastul în microscopul electronic. Micșorînd diametrul diafragmei se dă drumul la mai puțini electroni, se întunecă deci și mai mult zonele întunecate, cele luminoase rămînd neschimbate. Dar această mărire a contrastului merge mîna în mîna cu scăderea puterii separatoare a microscopului. Soluția constă deci în găsirea unui compromis în-

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

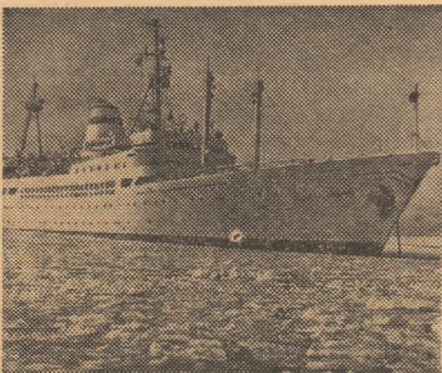
tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

derivă. Datele obținute în felul acesta nu pot fi însă exacte — obiectează prof. I. Karvovski — pentru că direcția derivelor depinde de forma navei, de deplasament și de multe alte cauze. Se cunosc, de exemplu, cazuri, când nave naufragiate în zona Golfstreamului și abandonate de echipaj n-au ținut de fel seama de acest curent. Mai mult, purtate de valuri, ele l-au traversat în câteva locuri, fără să se lase antrenate de ceea ce știm că este un puternic curent marin, urmind trasee încalcite și haotice. După părerea profesorului Karvovski, acest amănunt ar trebui să dea de gândit cercetătorilor care în investigațiile lor continuă să se bizuie pe procedee aproximative.

Noua ipoteză nu are totuși mulți partizani, în schimb nu duce lipsă de adversari. Printre ei și acad. L. Zenkevici, președintele Comisiei oceanografice a Academiei de Științe a U.R.S.S.

„Nu există motive să ne indoim de existența curentilor marini, afirmă acad. Zenkevici. O recentă expediție în zona sud-estică a Oceanului Pacific, de exemplu, a confirmat, prin măsurători făcute cu aparate de mare precizie, existența așa-numitului curent Peru-Chile, care transportă mari cantități de

Nava de cercetări „Academician Șirșov” plecând într-o nouă expediție

apă rece din Antarctica spre nord, de-a lungul Americii de Sud. De altfel, această regiune e supranumită „tropicile rece”, tocmai pentru că din punct de vedere climatic nu justifică amplasarea în regiunea tropicală și subtropicală.”

Se pare că pentru a împăca amândouă părțile e nevoie de cercetări făcute „la fața locului”, cum sint cele inițiate în cursul acestei luni de Jacques Piccard: un submarin pitic scufundat la câteva sute de metri în apele Golfstreamului și lăsat în voia lui. Deplasarea aparatului va indica direcția și viteza curentului.

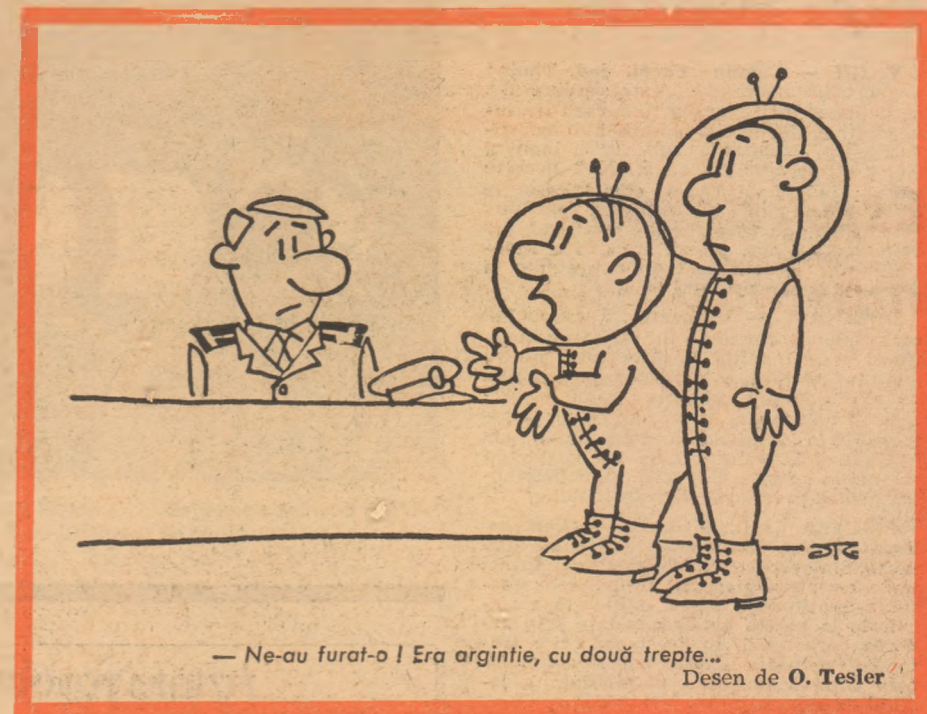
ZOOLOGIE

Încotro se duc pinguinii?

Întimplarea pe care o vom aminti mai jos s-a petrecut în 1964, în preajma stației sovietice „Vostok” din Antarctica. Stația se află la 3420 de metri deasupra nivelului mării și la peste 1200 de kilometri de țărâm. În jur nu fusese semnalată nici o vietate. Dar, la 15 decembrie 1964, exploratorii sovietici au văzut la un moment dat planind în aer o pasăre din ordinul pescărușilor care venea dinspre nord și, judecând după faptul că din timp în timp se lăsa pe zăpadă, era pesemne extenuată după un lung zbor. Exploratorii au încercat să o hrănească. Pasărea a devorat în grabă o cutie de conserve de carne dar nici după ce s-a săturat nu i-a lăsat pe oameni să se apropie prea mult de ea. Timp de câteva zile pescărușul a fost în centrul atenției colectivului stației, dar pe neașteptate a dispărut fără ca cineva să fi văzut în ce direcție. Este, fără îndoială, o întimplare neobișnuită, dar nu unică. În 1911, Amundsen și tovarășii săi au întâlnit în drumul lor spre Polul Sud, la aproape 700 de kilometri de țărâm, o altă pasăre din același ordin care se îndrepta spre sud.

Ce împrejurări au putut sili cele două păsări să se avînte în călătorii atât de riscante — dinspre mare, „izvorul” vieții lor, spre inima pustiului de gheață? Să se fi lăsat duse de vreun curent? Tot ce se poate. Dar această ipoteză nu explică și predilecția pinguinilor pentru asemenea călătorii. Cu atât mai mult cu cît ei nu zboară, iar pe uscat se deplasează foarte încet, cu 13—15 km pe zi. Să dăm însă mai întâi cuvîntul faptelor.

Acum câteva luni, mai exact la 19 februarie, geologul P.S. Voronov a pornit într-o expediție în Țara reginei Maud. Pe zăpada proaspăt căzută de la poalele

— Ne-au furat-o! Era argintie, cu două trepte...

Desen de O. Tesler

unui masiv muntos aflat la circa 130 km de țărâm el a observat urme de pinguin imperial. Alți exploratori polari au găsit un pinguin rătăcit la 40—50 km de țărâm. Recordul l-a stabilit însă un pinguin Adélie care s-a depărtat cu 300 de kilometri de țărâm și despre care se crede că ar fi traversat Antarctica de la Marea Amundsen spre Marea Weddell.

Unii cercetători cred că pinguinii se pot rătăci la fel de bine ca oamenii. Zoologul Richard L. Penney a constatat însă că pinguinii transportați cu avionul la depărtări de 4000 de kilometri s-au putut întoarce de fiecare dată la cuiburile lor. Un grup de cercetători ai universității din Wisconsin care s-au ocupat de aceeași problemă au făcut, în octombrie 1962, următoarea experiență: au prins cîteva pinguini Adélie în preajma Capului Crozier din Antarctica — unde își aveau colonia — și i-au transportat în centrul ghețarului Ross și pe un platou din Țara Mary Byrd. Trezindu-se într-un loc necunoscut, păsările n-au stat prea mult pe

piului de focă? Un capriciu? Sau, poate, că-i vorba de o manifestare a individualității saie? Or, pur și simplu în el se treziseră vechi instincte din vremuri cînd Antarctica nu era acoperită de gheață?

Oricum, specialiștii se pierd în presupuneri, în timp ce numărul de date adunate și neexplicate sporește mereu.

APARATE NOI

Biocurenții

vorbesc la telefon

Inregistrarea activității electrice a unor organe vitale, cum sint creierul și inima, a ajuns o metodă de cercetare curentă și uneori chiar indispensabilă. Dar ea continuă să reclame instalații complicate și destul de voluminoase. Orice inovație merită de aceea toată atenția.

Este neapărat necesar să înregistrăm biocurenții pe loc? Nu-i putem culege doar și transmite apoi la distanță spre a fi înscrise? Principala dificultate o ridică slaba intensitate a acestor curenți. Ea a fost însă rezolvată cu o „cutie” ce nu depășește dimensiunile unui radio cu tranzistoare de talie normală. Instalația completă necesită de fapt două aparate: unul de transmisie — care culege biocurenții, îi amplifică de 1,5 milioane ori și îi adaptează la condițiile tehnice de transmisie din rețeaua telefonică — și un aparat de recepție care descifrează semnalele primite și le transmite unui dispozitiv obișnuit de înregistrare. În felul acesta se vor putea efectua electrocardiografe și electroencefalografe în unități sanitare mici, în cadrul examinărilor de masă sau chiar la domiciliul bolnavilor, datele culese fiind comunicate telefonic stației centrale dintr-un spital mare sau dintr-o clinică universitară, unde curbele vor fi înregistrate și interpretate. Procedul este mult mai ieftin decît crearea unor laboratoare de specialitate în orice unitate sanitară.

O experiență pe scară mare a inclus 250 de muncitori dintr-o întreprindere, cărora li s-a luat un interogatoriu medical și li s-au efectuat examenele de mai sus, ca și un examen al circulației sanguine. Toate au necesitat numai 15 minute de persoană. Metoda este deci foarte avantajoasă pentru că asigură un control periodic într-un timp record; astfel încît nu se mai pune problema întreruperii procesului de producție pentru examinarea salariaților. În același timp ea permite urmărirea unui număr sporit de muncitori practic chiar la locul de muncă, operație absolut necesară pentru detectarea unor tulburări minore care pot fi ușor remediate în acel stadiu.

Desen de G. și V. Karavaev

gînduri și au pornit înapoi spre „casă”, deplasîndu-se în linie dreaptă paralel cu meridianul Capului Crozier. Se pare deci că depărtarea de țărâm nu influențează capacitatea lor de orientare. Aceste fapte i-au convins pe cercetători că și pinguinii au în organismul lor așa-numitele „ceasornice” biologice.

Dar nu aceasta era problema care trebuia elucidată, ci întrebarea: ce-i determină pe pinguini să pornească în lungile călătorii spre inima continentului unde nu-i poate aștepta decît moartea? Ea nu și-a aflat nici pînă acum răspuns. Mai exact, primește din cînd în cînd un răspuns ipotetic. Încît la cele de mai sus nu ne rămîne decît să adăugăm cîteva fapte care atestă că pinguinii nu sint singurii pelerini din lumea animalelor.

În diferite regiuni din Antarctica, exploratorii polari au găsit la zeci de kilometri de țărâm și la altitudini de pînă la 1000 m schelete de foci mumificate. Vîrsta scheletelor variază între 2000 de ani și cîteva luni. Sau o altă descoperire. Nu de mult, colaboratorii stației antarctice „Molodiojnaia” au aflat un pui de focă la 9 kilometri de culcuș. Au încercat să-l întorcă din drum, dar puiul și-a continuat cu încăpăținare „călătoria” spre inima continentului. Și chiar cînd l-au adus înapoi la culcușul lui, a pornit din nou pe același drum. Ce determină ciudata comportare a

OCEANOGRAFIE

Dispută în jurul curentilor

Pînă nu de mult nimeni n-a pus la îndoială existența curentilor marini și mai cu seamă a unuia dintre cele mai mari, Golfstreamul. Toate manualele continuă să menționeze că Golfstreamul e un curent cald, care ia naștere în golful Floridei și traversează Oceanul Atlantic ca un imens fluviu cu o lățime de peste 800 de kilometri. În cursa de-a lungul țărmurilor Europei, Golfstreamul joacă rolul de calorifer, imblinzind clima regiunilor din nord-vestul continentului, a Islandei și Groenlandei.

Recent, însă, impunătorul Golfstream și alți semeni de-ai lui au suscitāt neîncrederea unuia din științai, prof. I. Karvovski. Nu cumva, se întrebă acesta, metodele de studiere și de măsurare a curentilor pornesc de la un punct de vedere greșit și nu țin seama de influența exercitată de agitația valurilor?

Una din metodele folosite la întocmirea hărților curentilor marini este înregistrarea itinerarului unei nave în

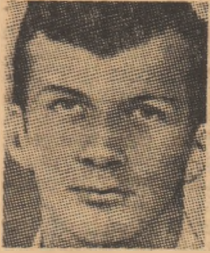

ANGLIA

Jane Meyer aşteaptă la telefon

Sergentul Paul A. Meyer

Meyer priveşte ca hipnotizată telefonul. Din noaptea aceea de joi spre vineri doamna Meyer nu mai are putere să se depărteze de el.

Poquoson era cufundat într-un somn adânc când în casa Meyer s-a auzit, ca un semnal de alarmă, zbrâniitul telefonului. Jane Meyer a ridicat receptorul şi a auzit glasul lui Paul, depărtat şi straniu. Înghiţea cuvintele încet, la început, Jane n-a putut înţelege nimic. O clipă i s-a părut că visează şi că ar fi fost de ajuns să se ciupească spre a se trezi din acest vis urât. Dar Paul continua să vorbească. În clipa când intuitiv sensul cuvântelor lui fără şir, Jane Meyer, o frumoasă blondă de 27 de ani, şi-a dat seama că nu era vorba de un vis, ci de o nenorocire.

Paul întrecuse, evident, măsura. Jane Meyer a înţeles imediat acest lucru, chiar de la o distanţă de câteva mii de mile. Când un soţ spune că nu mai poate sta departe de soţie şi de copii şi că de aceea a furat un avion de la o bază din Anglia şi acum zboară spre casă, orice altă femeie se putea îndoi de asta dar ea, Jane, nu. Înainte de a se căsători cu Paul, mai avusese doi bărbai. Deşi mai tânăr decât dinsa cu patru ani, Paul nu-i reproşase niciodată trecutul, iar pe copiii ei din primele căsnicii îi socotea ai lui. În scurta convieţuire cu Paul, ajunsese să-l cunoască bine. Şi ştia că nu s-ar fi ţinut de glume, nici dacă ar fi băut.

Apoi lui Paul i s-a întâmplat ceva. „S-a defectat pilotul automat. Lasă-mă cinci minute singur. Am neplăceri” — i-a spus. Asta a fost tot. Apoi nu l-a mai putut auzi, oricât a bătut în furcă şi a rugat să i se facă legătura cu soţul. Jane a rămas pînă dimineaţa lângă telefon, dar acesta a tăcut, rece şi indiferent. Dimineaţa a dat năvală în casă o armată de reporteri, care spuneau tot felul de prostii şi fiecare voia să afle ceva de la ea. Jane i-a alungat pe toţi. N-avea timp pentru ei.

S-a încercat să i se explice că lui Paul i se întâmplase o nenorocire, dar dinsa nu voia să aibă nimic. „M-a anunţat că vine cu avionul acasă şi inima îmi spune că o să sosească curînd” — repeta într-una Jane, refuzând să plece de lângă telefon.

Paul Adams Meyer, sergent în aviaţia militară a S.U.A., unul din cei mai buni mecanici de la baza aeriană Mildenhall din comitatul Suffolk, în sud-estul Angliei, decorat anul trecut cu o medalie în Vietnam, s-a dat jos din pat la ora 4,30 şi, clătîindu-se, a pornit spre pista de zbor.

În cele două luni petrecute în cazarma din Mildenhall începuse să urască baza. Când i s-a spus că nici vor-

bă nu putea fi de concediu, întrucît curînd vor pleca cu toţii acasă, nu se mai putuse stăpîni şi vorbise obraznic superiorului. Apoi, dezorientat, pornise prin berării să-şi uite necazul.

Se întorsese la cazarmă spre seară. Când băieţii îl invitară la o petrecere la Frakenham, localitate aflată la patru mile depărtare de Mildenhall, Meyer primi invitaţia. Îi era indiferent cum îşi omora vremea. Se așeză într-un colţ al sofalei lângă sticlele de băutură şi nu se mai dezlîpi de acolo. O femeie îl invită la dans, alta se interesă de inelul pe care îl purta în deget, dar el îşi turna mereu whisky, minca alene pateuri cu brînză şi devenea tot mai întunecat.

Cea de a doua sticlă era pe sfîrşite, când în Meyer se trezi brusc o poftă neobişnuită de a acţiona. Răsturnă sticlele de băutură de pe masă, apoi începu să distrugă tot ce-i cădea în mînă. Când prietenii încercară să-l urce într-un taxi, Meyer se supără foc şi hotărî, nu se ştie de ce, să facă o plimbare pe acoperişurile din Frakenham. În „călătorie” bătu în ferestre trezind din somn jumătate din locuitorii oraşului. Poliţia îl descoperi tocmai când purta o discuţie nu prea amabilă cu nişte oraşeni. Mecanicul ţinea în mînă diverse obiecte de lenjerie fe-

Un „Hercules C-130”

minină, smulse de pe frîngiile cu albituri întîlnite în cale.

Era ora 1,30 noaptea. La ora 2 un caporal de serviciu de la baza aeriană Mildenhall îl luă în primire de la poliţie pe Paul Adams Meyer şi-l culcă. Dar la 4,30 mecanicul, minat parcă de o chemare oarbă, porni schiopătînd spre pista de zbor. Se îndreptă ţintă spre cele 30 de gigantice avioane de transport „C-130” perfect aliniate. Aceste cvadriturbopropulsoare de 60 de tone, numite oficial „Hercules”, pot transporta 90 de paraşutişti complet echipaţi pînă la 5000 km. Meyer stabilă fără greş care din cele 30 de avioane semănînd leit unul cu altul era al lui. (Paza a explicat ulterior că în clipa când mecanicul s-a urcat în avion şi a pus motoarele în funcţiune, faptul n-a stîrnit nici o bănuială. Meyer răspundea de întreţinerea aparatului).

La ora 5,10, „Hercules”-ul, aparat extrem de complicat deservit în mod normal de un echipaj de şapte oameni şi care, se credea, poate fi ridicat în aer de cel puţin patru inşi, s-a urînit din loc sub privirile uimite ale paznicilor, s-a înălţat în văzduh şi a pornit undeva spre sud.

Cred că nu mai e cazul să insist asupra zarvei care s-a stîrnit atunci cînd autorităţile militare au aflat că un mecanic de 23 de ani, care nu se mai aflase niciodată la comanda unui „Hercules” şi care cu numai trei ore în urmă fusese găsit într-o cumplită stare de ebrietate, furase un avion greu în valoare de 2 500 000 dolari de la o bază aeriană strategică a S.U.A., păzită cu străşnicie. Imediat s-a dat alarma. Instalaţiile radar au început să cerceteze febril cerul Angliei; în urmărirea fugarului au pornit avioane de vînătoare supersonice americane şi engleze de la câteva baze. Dar instalaţiile radar lucrau în gol, iar avioanele de vînătoare consumau inutil benzina. S-a produs panică. „Un singur om nu poate ridica în aer un „Hercules”, dar,

la naiba, am văzut cu ochii mei că Meyer a făcut asta” — striga dispecerul punctului de control de la Mildenhall, „Aparatul era încărcat pînă la refuz cu carburant. Pentru 12 ore de zbor, de ajuns ca să ajungă în S.U.A. Acum Meyer poate fi oriunde: deasupra Scoţiei, a Franţei, a Germaniei. L-am pierdut” — se lamenta disperat un conducător al bazei. „Fantastic, inimaginabil, imposibil” — exclama un altul.

Va rămîne pentru totdeauna o enigmă modul în care sergentul Meyer a ridicat singur în aer giganticul avion, a luat 6000 de metri înălţime şi a zburat în orice caz circa două ore deasupra Insulelor Britanice. Mecanicul a pornit mai întîi direct spre sud, trecînd pe lângă Londra, în direcţia Mării Mincecii. Apoi „Hercules”-ul a înscris un cerc şi a înaintat de-a lungul canalului spre vest. Deasupra unor insuliţe din extremul sud-vest al Marii Britaniei, Meyer a întors, nu se ştie de ce, încă o dată şi a pornit spre est.

S-ar putea ca prin complicatele sale manevre sergentul să fi dorit să-i inducă în eroare pe următorii. Dar el nu era urmărit de nimeni pentru simplul motiv că forţele aeriene americane ca şi cele engleze nu ştiau unde se afla „Hercules”-ul. Dar instalaţiile radar? S-au dovedit neputincioase. Autorităţile militare au explicat, apoi, eşecul instalaţiilor radar prin trei cauze: a) întrucît „Hercules” decolase din zona Londrei, de căutarea lui s-au ocupat instalaţiile radar civile, iar ele erau supraaglomerate cu avioanele companiilor aeriene; b) radarurile din sistemul apărării antiaeriene n-au înregistrat zborul lui „Hercules”, întrucît pe ele le interesează în primul rînd obiectele care se apropie de Insulele Britanice, nu cele care se depărtează de ele; c) Meyer a condus aparatul la o înălţime mult prea mică, încît n-a putut

fi depistat de instalaţiile radar (într-adevăr, la un moment dat el a redus înălţimea, zburînd chiar la o sută de metri de sol).

Oricum ar fi stat însă lucrurile, giganticul avion s-a evaporat parcă, autorităţile neavînd nici cea mai vagă idee despre coordonatele lui. Mecanicul însuşi a fost cel care a dat semn de viaţă. La o oră şi 50 de minute de la decolare, a comunicat dispecerilor bazei de la Mildenhall, că zbura spre America şi a cerut să i se dea legătura telefonică cu soţia: Poquoson, statul Virginia, S.U.A. Atunci a răsunat în casa doamnei Meyer insistentul apel telefonic.

Dar zborul lui Meyer a făcut să răsunе şi un alarmant semnal în milioane de case englezeşti. Bezmeticul zbor al „Hercules”-ului deasupra Insulelor Britanice cu populaţie atît de densă i-a speriat serios pe locuitorii lor. N-ar fi putut oare Meyer, care a ridicat în aer fără nici o dificultate un gigantic avion de transport, să efectueze un zbor asemănător pe un aparat încărcat cu bombe cu hidrogen? — se întreabă englezii. Autorităţile americane — de la conducătorii bazei de la Mildenhall pînă la reprezentanţii ai Pentagonului — neagă care mai de care o asemenea posibilitate. „E absolut exclus, pentru că atît bombardierele strategice, cît şi încărcăturile nucleare se află sub un permanent control” — afirmă categoric reprezentanţii militarii ai S.U.A. Dar şi „Hercules”-ul a fost ţinut sub cel mai sever control...

În Marea Mincecii se pescuiesc acum zilnic resturi ale gigantului avion. Locul prăbuşirii şi itinerarul urmat au fost stabilite cu precizie. O uriaşă pată de ulei se întinde tot mai mult la suprafaţa apei. Sergentul Meyer n-a ajuns în America, la ghinionista lui Jane. Iar doamna Meyer nu mai are de ce să stea lângă telefon, căci el nu va mai suna...!

V. Kobiş

PERU

Capitala de lângă ocean

Septembrie nu-l o lună potrivită pentru a vizita Lima. În această lună oraşul e învăluit tot timpul în ceaţă. Nu, nu în nori, ci într-o piclă sură, monotonă şi deprimantă. Şi cu toate că la Lima nu plouă şi locuitorii ei nu ştiu ce-i umbrela, dimineaţa străzile sînt umede de parcă atunci ar fi încetat ploaia. Această umezeală dăinuie de altfel uneori şi în cursul zilei.

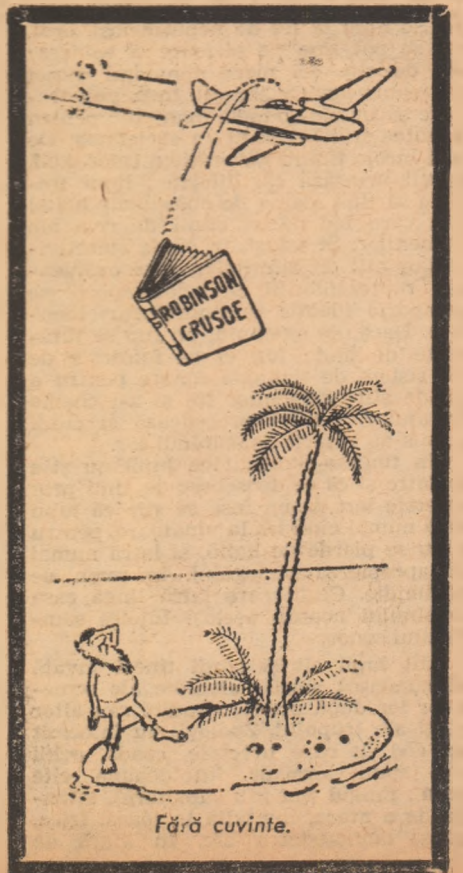
În această perioadă culorile sudice ale oraşului de pe riul Rimac pălesc, încît el nu face o impresie prea bună celor care vin pentru prima oară pe meleagurile sale. Şi trebuie să treacă cîteva zile, dacă nu chiar mai mult pentru ca oraşul să se dezvăluie în toată splendoarea lui. Căci în general aspectul oraşelor depinde, se ştie, de anotimpul în care le vizitezi.

Dar să ne întoarcem la Lima, întemeiată în 1535 de conchistadorul spaniol Francisco Pizzaro şi cunoscută mai întîi sub numele de „Oraşul regilor”. Peru n-a avut însă niciodată regi, iar stăpînirea vice-regilor spanioli e o palidă amintire. Numai casele vechi, aşa-numita arhitectură „colonială” sînt o mărturie a stăpînirii spaniole. Sînt case joase de cărămidă sau piatră, cu balcoane de lemn sculptate, care dau posibilitatea locatarilor să fie la curent cu toate evenimentele străzii, în timp ce ei pot rămîne ascunşi privirilor curioase ale trecătorilor. Foarte frumoase, aş spune „muzeale” sînt clădirile din piaţa centrală (centrală nu prin poziţie, ci prin importanţa ei), cu obişnuitul nume latino-american: Plaza de Armas.

Plaza de Armas evocă, însă, vremurile de odinioară nu numai prin arhitectura ei. În faţa palatului prezidenţial luarea aminte a trecătorilor e atrasă de garda palatului în uniforme vechi, pitoreşti, cu căşti metalice. Dar iată-l şi pe Francisco Pizzaro, întemeietorul capitalei, prezent de două ori în piaţă. Mai întîi lângă palat, unde se află un monument al crudului conchistador îmbrăcat în zale. Uscăţiv, sumbru, cu o expresie rea pe figura-i de bronz, Pizzaro e absent la tot ce se întîmplă în jur. Apoi în catedrală. Cum intri în biserică, în stînga, pe un postament special de granit, se află o criptă de sticlă în care se păstrează osemintele conchistadorului.

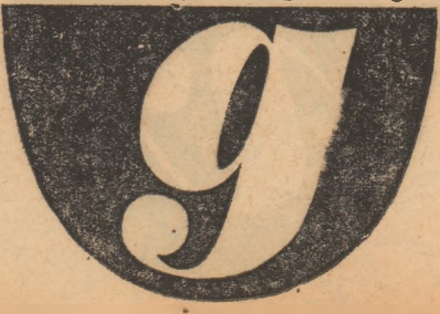
Peru e o ţară a indienilor — în special a triburilor quechua (5,5 milioane) şi aymara (500 000) — care alcătuiesc circa 46 la sută din populaţie. Creolii — descendenţii cuceritorilor spanioli — alcătuiesc 8 la sută din locuitori (restul sînt meţişi, iar unul la sută sînt negri şi chinezi). Cu toate acestea, locuitorii cartierelor somptuoase ale capitalei peruviene se recrutează exclusiv din aceşti 8 la sută...

V. Kudriavţev

Fără cuvinte.

giobul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

PARALELĂ

Lupii și urmașii lor
ciinii

Părerile specialiștilor despre originea ciinelui au fost multă vreme împărțite. Credincioșilor noștri prieteni domestici li se atribuiau cei mai diverși strămoși, când lupii, când șacalii, când viețuitoare azi dispărute. Se pare, însă, că în ultimul timp numărul cel mai mare de voturi îl intrunesc lupii.

J. P. Scott, de la Universitatea din Ohio, a publicat recent rezultatele cercetărilor sale care au cuprins relația lup-cîine în aspectele ei cele mai variate. Printre altele, Scott a stabilit că în comportarea ciinilor domestici se pot deosebi 90 de trăsături caracteristice (de exemplu, rotirea lentă înainte de a se culca etc.). Dintre ele, 71 pot fi întâlnite și la lupi, iar restul de 19, specifice numai ciinilor, sînt fără importanță. De altfel, afirmă Scott, nu-i exclus să le aibă și lupii, dar să fi scăpat atenției zoologilor pentru că oamenii s-au ocupat mai degrabă cu exterminarea lupilor decît cu studierea lor. La rîndul lor, lupii au deprinderi

1. Așa își ține urechile numai șeful. 2. Poziție de subaltern. 3. Acest lup vrea să-și afirme superioritatea... 4. ...iar acesta își recunoaște situația de vasal. 5. Poziție de amenințare. 6. Intenție de atac. 7. Invitație la joacă. 8. Nehotărîre: să se împotrivească? Să fugă?

mărunte care le lipsesc ciinilor. Ele sînt legate mai ales de instinctul vîntorii. Bun cunosător al celor două specii de animale, J. P. Scott observă că lupii au o singură deprindere importantă care lipsește ciinilor, și anume aceea de a-și trînti adversarul la pămînt ținîndu-l de gît.

Comparînd apoi comportarea ciinilor cu aceea a șacalilor sau a altor specii, cercetătorul amintit mai sus a găsit mult mai puține trăsături comune. Astfel, șacalii n-au deloc „spiritul de turmă”. Ei sînt singuratici, spre deosebire de lupi și de ciinii sălbatici. În concluzie, Scott afirmă: „Ciinii se trag direct din lupi, cu condiția să nu fi avut un strămoș ipotetic care a dispărut fără să lase nici o urmă. Dar și atunci, acest strămoș ar fi strîns înrudit cu lupii”.

Și acum cîteva elemente paralele în comportarea celor două specii, lupii și ciinii, și în atitudinea lor față de om. Căteii și cățelandrii seamănă între ei. Se nasc la fel de neputincioși, orbi, nu se pot ține pe picioare și scîncesc ori de cîte ori pierd contactul direct cu mama lor. Cu timpul, însă, puii trebuie să învețe „bunele maniere” pentru a putea trăi împăcați cu societatea. De aici încolo tinăra generație a celor două specii urmează căi diferite: lupii trebuie să țină seama de obiceiurile haitei din care fac parte, ciinii de cele ale oamenilor. Și totuși, în ciuda colectivităților atît de diferite în care evoluează, reprezentanții ambelor specii se comportă identic în împrejurări identice. Dacă, de exemplu, un lup se rătăcește de haita lui, el se folosește de un sistem de semnale sonore pentru a da de știre semenilor lui și a-i chema în ajutor. La fel procedează și ciinii care s-au rătăcit de stăpînul lor.

Un timp s-a crezut că lupii nu știu să latre și că se deosebesc de ciini prin urletele lor. Acum însă se știe că lupii urlă numai cînd ies la vîntoare, pentru a nu se pierde de haită, și latră numai în apropierea birlogului, în semn de primejdie. Ciinii care latră lingă casa stăpînului acordă același înțeles semnalului sonor.

Atît lupii cît și ciinii tineri învață să cunoască stările afective ale semenilor lor după poziția capului sau altor părți ale trupului. Zoologii au întocmit un cod în care urechile, coada, ochii etc. spun aproape întotdeauna cîte ceva: rangul (șef sau subaltern), intenția de a ataca, invitația la joacă, frica, grija, neîncrederea etc. În afară de

Motanul Murzik adoră valeriana. Iată-l intrînd într-o farmacie din Moscova pentru a cîpăta cîteva picături din băutura preferată

Foto: G. Cesnohov

manifestarea stărilor afective ale semenilor lui, ciinele mai are însă de învățat și semnificațiile mimicii omenestii. În plus, să nu uităm că, atunci cînd vorbim de semenii ciinilor, trebuie să avem în vedere că ei se împart, spre deosebire de lupi, în foarte multe rase.

Studiul lupilor e abia la început. De aceea tabloul complet al vieții lor sociale și concluziile aplicabile ciinilor vor putea fi definitive abia peste cîteva ani. De pe acum, însă, cercetătorii au descoperit unele ciudățenii. Astfel, lupii disting perfect „vocea naturală” a semenilor lor de aceea înregistrată pe bandă de magnetofon, oricît ar fi ea de reușită, și reacționează în consecință: nu răspund la chemarea magnetofonului. Se lasă mai degrabă păcăliți de oameni care le imită urlul. Nu se știe încă cum izbutesc să facă această deosebire.

A. Vedernikov

CINE AR FI CREZUT ?

4182 de pretexte
de a colecționa

După 15 ani de pregătire, la Nürnberg, în Republica Federală a Germaniei, a apărut „Lexiconul internațional al colecționarilor”.

Autorul, Karl R. Pawlas, este el însuși un pasionat colecționar. Adună pantofi și ghete, arme de toate soiurile, muniții, bancnote, fotografii de uniforme, decorații, timbre, ilustrate, ziare și reviste.

În lexiconul său de 380 de pagini, Pawlas citează 14287 de colecționari, din 98 de țări, pasionați pentru 4182 de „marote”. Pe locul întâi se situează, la mare distanță de următori, filatelii. Urmează colecționarii de antichități din diverse domenii. Ei se grupează după interesul arătat pentru cărți, mobilă, porțelanuri, covoare sau giuvaeruri.

În sfîrșit, lexiconul își informează cititorii despre preferințele celebriților. Marile celebrități — sau cei care se consideră ca atare — par să colecționeze mai cu seamă obiecte costisitoare, dar convenționale. Cele mai căutate sînt antichitățile. Oamenii de rînd se pasionează, în schimb, după cum afirmă Pawlas, pentru lucruri ieșite din comun sau curiozități. De multe ori ei colecționează fotografii de fete, lame de ras, eșantioane de cafea, bilete vechi de tramvai, pipe, suporturi pentru pahare de bere, ceasuri cu cuc, cravate și papioane, mănuși desperecheate etc.

O PROBLEMĂ DE ȘAH

Paradoxalul
Petrosian

Intrecerea care se desfășoară săptămîinile acestea între campionul mondial de șah, Tigran Petrosian și aspirantul la titlu, Boris Spasski, reține atenția tuturor specialiștilor de pretutindeni. Un extrem de interesant arti-

col, consacrat unor particularități ale jocului lui Petrosian, a apărut nu de mult în cotidianul londonez „Times”, sub semnătura maestrului Harry Golombek, el însuși un talentat jucător.

Ceea ce îl frapază pe Golombek este faptul că Petrosian dă un randament mult mai bun atunci cînd are de susținut meciuri decît atunci cînd participă la turnee. După cum se știe, la șah, meciurile constă dintr-o serie de partide între aceiași parteneri (așa cum se întîmplă, de pildă, în această „finală” a campionatului mondial), în timp ce, în cadrul turneeelor, fiecare participant trebuie să-i înfrunte pe toți ceilalți în cîte o partidă (rareori în două).

În cei șase ani care s-au scurs de cînd a cucerit titlul suprem, Petrosian a luat parte la mai multe turnee. Rezultatele obținute de el au fost variabile, dar, după părerea lui Golombek, ceea ce le-a caracterizat în special a fost un nivel calitativ relativ scăzut, lipsit de fantezia și îndrăzneala atît de specifice marelui maestru sovietic. Autorul articolului face un bilanț al principalelor turnee desfășurate în acești șase ani și ajunge la concluzia că cel puțin trei mari maeștri au dobîndit rezultate mai bune decît campionul mondial — și anume Fischer, Korcinoi și Karsen. Mai mult decît atît, doi foști campioni mondiali — Botvinnik și Smislov — s-au dovedit și ei superiori lui Petrosian în cadrul turneeelor.

Într-un interviu acordat recent, Tigran Petrosian încearcă el însuși să explice acest paradox. El atribuia lipsa sa de formă în turnee faptului că, atingînd culmea cea mai rîvnită a ierarhiei șahistice, nu i-au mai rămas destule stimulente care să-l împingă la cucerirea de noi trofee. Mai exact el are senzația că, deoarece un „mai sus”

nu există, singurul lucru pe care-l poate face este să „coboare”.

Golombek nu e de acord cu această explicație, dînd ca exemple pe Alehin și Euwe, doi foști campioni mondiali care, abia după cucerirea titlului, și-au arătat toată valoarea în cadrul turneeelor. Maestrul britanic consideră că totul este o problemă de stil de joc și că Petrosian e mult mai eficace atunci cînd are de-a face cu un singur adversar pe o durată mai lungă.

Partea curioasă este că de obicei se întîmplă contrarul. Cu alte cuvinte, șahiști care strălucesc în turnee se dovedesc mult mai slabi în meciuri. În primele decenii ale secolului nostru, Nimzovici era reprezentantul cel mai cunoscut al acestei categorii. El l-a înfrînt în cîteva rînduri pe Alehin în cadrul unor turnee, dar n-a fost socotit demn să-și măsoare puterile cu el în cadrul unui meci de campionat.

Demnă de reținut este și sugestia pe care o face Golombek în încheierea articolului. „Ce-ar fi, se întrebă el, dacă s-ar organiza două campionate mondiale de șah, unul pentru turnee și altul pentru meciuri? În felul acesta ar avea acces la titlu jucători posedînd un... sau celălalt dintre stiluri”.

Maestrul britanic își exprimă speranța că, nu peste multă vreme, propunerea lui — care deocamdată are un caracter mai mult retoric — va fi luată în serios.

CÎND SANDVIȘUL
NU E SANDVIȘHipnoza
nu poate păcăli

După cum se știe, prin hipnoză pot fi influențate diverse funcții fiziologice ale organismului. Sugestia hipnotică poate, de pildă, crea senzația de foame dar și să intensifice metabolismul apei sau să modifice compoziția singelui. Este deci hipnoza atotputernică? Izbutește ea să păcălească organismul ori de cîte ori își pune în gînd s-o facă?

Psihologul M. Linețki a încercat să răspundă la aceste întrebări prin experiențe făcute special în acest scop. Începînd prin a sugera mai multor inși că mîncîcă sandvișuri cu salam, a constatat la toți o creștere a secreției de suc gastric. Repetînd experiența de mai multe ori, a observat însă că organismul nu se mai lasă păcălit cu ușurință. La a cincisprezecea sugestie hipnotică stomacul a rămas insensibil la imaginatul sandviș.

Apoi „sandvișul” a fost înlocuit de sirop, deci de un preparat al cărui efect putea fi urmărit în compoziția singelui. Din grupul de treisprezece inși, numai șase au putut fi induși în eroare. Procentul de zahăr în singe a scăzut la acești șase intrucît, așa cum se întîmplă în realitate, o dată cu consumul de dulciuri, în organism crește secreția de insulină. Lăsîndu-se păcălit de sugestie, pancreasul celor șase hipnotizați și-a făcut datoria, secretînd insulină. La alți doi inși procentul zahărului în singe nu s-a modificat, iar la restul de cinci zahărul a crescut brusc, din motive inexplicabile. Ca și în cazul sandvișului, însă, modificările deveneau treptat tot mai puțin evidente pînă cînd, după mai multe ședințe, organismul n-a mai putut fi păcălit.

...a varia va
...ia varia varia va
...a varia varia varia va
...a varia varia varia varia va
...a varia varia varia varia var
...a varia varia varia varia va
...a varia varia varia varia varia va
...a varia varia varia varia varia va

turisti!
UN POPAS PLACUT
IN LOCURI PITOREȘTI

CONVENABIL • COMOD • INTIM • RECREATIV

LA CAMPING-URILE CU CĂSUȚE
ALE COOPERĂȚIEI DE CONSUM

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

AVACHIAN NINA — București: Nu răspundem prin telefon, aceasta fiind singura cale de corespondență cu cititorii. Considerăm că după cei 13 medici care v-au consultat, noi nu am mai avea nimic de spus. **Spondilartroza** (dacă diagnosticul este just — și avem temei s-o credem) este o boală cronică, în care deci nu se pot obține cu mijloacele actuale — chiar pe plan mondial — decât ameliorări parțiale și nu o vindecare radicală. Trebuie să vă fixați la unul din medicii care v-au consultat și să urmați periodic tratamentul pe care vi-l va indica.

NATALIA — Dej: Ne pare bine că, urmând sfaturile din articolul publicat de noi v-ați vindecat fără... medicament! Deci, cum spunea un erou al lui Șalom Alehem: „Ce-mi trebuie mie doctorie, cind chiar doctorul e o doctorie“?

W. W. M. — București: Tratamentul pe care îl faceți este judicios, dar el trebuie făcut un timp îndelungat. Trebuie să-l completați cu un singur lucru: cu **voiața** de a vă vindeca!

ESCU — Ploiești: În problema Rh-ului puteți fi liniștit. Ar fi fost mai dificil dacă aveți Rh pozitiv. În cealaltă, ne e imposibil să vă dăm noi un răspuns.

C. V. IOAN — Sighetul Marmăției: Am scris și vom mai scrie despre **căderea părului E** doar un subiect... inepuizabil. În ce vă privește, puteți încerca tratamentul cu loțiune și drajeuri Gerovital H3. Rezultatele sînt inconstante, dar adesea bune.

I.S. — Orăștie: Nu cunoaștem lucrarea despre care ne scrieți. **Păpădia** se bucură într-adevăr de reputația de a contribui la slăbire. În acest scop se va bea must de plantă presată, 1-3 linguri pe zi timp de 3-6 săptămîni, se va consuma ca mîncare (salată) sau ceai de plantă uscată punînd 1-2 linguri frunze sau rădăcină la 250 ml apă. Se pot lua pînă la 2-3 cești pe zi (500-750 ml.) Întrebuintarea abuzivă a plantei trebuie totuși evitată. În privința modului de acțiune nu vă putem spune mare lucru. **Păpădia** conține: inulina, manită, tanin, taraxacin, taraxacerin, albumină, potasiu, săruri de calciu, vitamine (A, B, C, D), colină și multe altele.

V. B. I. — Militari — București: Trebuie să vă faceți curaj și să vă adresați unui specialist neuropsihiatru. Sîntem siguri că va putea ajuta mai mult decît noi pe această cale, fiind o problemă de discutat „de la om la om“.

TIRZIU E. — Lugoj; ZOTTO — București: Citiți răspunsul dat mai sus sub V. B. I. Militari — București.

C. L. — Baia Mare: Nu este nevoie de nici un tratament. Întrerupeți, pur și simplu, dăunătoarea practică! Obiceiul respectiv este „patologic“ în măsura în care orice viciu e o „boală“.

S. MARIȘ — București: Depinde! Parafrazîndu-l pe Einstein, cineva spunea că „nimic nu e absolut, totul e relativ, singurul lucru absolut fiind... relativ“.

W. A. A. — Cluj: Părerea noastră este că sînt fenomene inerente începutului. Sinteți tînără și nu poate fi vorba decît de lipsă de experiență din partea dv. și a soțului. Sîntem siguri că totul se va remedia pe parcurs.

CRĂCIUNESCU ELENA — București: Vă recomandăm să faceți un examen de fund de ochi și bineînțeles un examen oftalmologic.

GRĂȚIELA P. N. — Ploiești: Presupunînd că vă referiți la unguentul cu Ginosedol, puteți informa pe „sceptici“ că rețeta (ale cărei bune rezultate ne-au fost de altfel confirmate după un anumit timp de la aplicare de mai multe cititoare) figurează și în îndreptarul terapeutic „Hormoni sexuali“ publicat sub auspiciile Ministerului Sănătății, Direcția generală farmaceutică în Editura medicală.

ALINA S. C. — București: Sperăm că articolul pe tema solicitată de dv. și de alte cititoare a răspuns tuturor problemelor ridicate în scrisoare.

VOIȚA — București: Vă cerem iertare că abundența corespondenței, căreia sîntem obligați să-i răspundem în ordinea strictă a recepționării scrisorilor, v-a pus la grea încercare răbdarea. Împotriva insuficienței musculogamentare a gambelor se poate lupta (și aici se cere răbdare!) printr-un program combinat, în care cura sistematică de slăbire (după rețeta noastră, care, după cît se pare, a dat rezultate!) să se asocieze cu masajele, înotul (excellent pentru suplețea gambelor!), gimnastica medicală, eventual după schemele din volumul „Sănătate și frumusețe“ de Cernătescu, Cosmovici și Ghita (Editura Medicală), toate sub conducerea unor specialiști. Există și un tratament chirurgical; în acest sens adresați-vă serviciului de chirurgie plastică al Spitalului Fundeni.

ROANGHEȘI ELENA — Com. Bănița, mun. Petroșani, jud. Hunedoara: Citiți răspunsul dat sub Voiața — București.

CITEVA DIN PRODUSELE DE CALITATE REALIZATE DE ÎNTREPRINDERILE MINISTERULUI ECONOMIEI

FORESTIERE

16

bucătăria
MODUL

Doriți să inzestrați apartamentul dumneavoastră cu o bucatărie modernă?

Bucătăria **MODUL** răspunde tuturor exigențelor funcționale și estetice. Se execută în 16 corpuri componente cu utilități diferite, masă și trei taburete suprapozabile — sau în piese separate — după dorința dumneavoastră. Prin simpla alăturare și supra-punere a corpurilor componente se pot realiza diferite combinații ale garniturii **MODUL**, corespunzătoare spațiului destinat bucătăriei. Prețurile de vânzare ale corpurilor componente oscilează între 214 lei și 706 lei. Prețul de vânzare al mesil este de lei 161, iar al celor trei scaune suprapozabile, lei 139.

Interior
uleiat emailat

— Corp model DI 1. — lei 451	— lei 563 —
— " " DM 1.2 — " 281	— " 320 —
— " " DM 2.1 — " 494	— " 574 —
— " " DM 2.2 — " 390	— " 497 —
— " " DM 3.1 — " 716	— " 819 —
— " " DM 3.2 — " 743	— " 813 —
— " " DS 1.2 — " —	— " 256 —
— " " DS 2.1 — " 385	— " 456 —
— " " DS 2.2 — " —	— " 412 —
— " " DS 3.1 — " —	— " 475 —
— " " DS 3.2 — " 532	— " 679 —

Masa de bucatărie în 2 variante. Fixă lei 162, demontabilă lei 166.

Cu placă nelaminată   Cu placă tapițată

Taburet de bucatărie
în 2 variante:
Mărimea 1
2
3

Lei 42 — lei 53,50
" 47 — " 60,00
" 53 — " —

sufrageria
bîlea 2

Realizată din materiale de cea mai bună calitate, finisată cu furnire estetice și lacuri rezistente, sufrageria **BÎLEA** conferă apartamentului dumneavoastră o notă de bun gust și eleganță.

Preț de vânzare: bufet 1 197 lei, servanță-vitrină lei 1680, masă de placă extensibilă lei 680, bibliotecă-etajeră lei 1333, măsuță pentru radio și televizor lei 483, 6 scaune tapițate a 183 lei bucata.

canapeaua extensibilă

hortensia

vă oferă maximum de confort în minimum de spațiu, prin dubla ei utilizare:

— canapea comodă pentru 3 persoane sau
— pat pentru două persoane prin extinderea spre față a șederii și rabatarea la orizontală a spătarului.

● Prezentată într-o linie elegantă, conferă apartamentului dumneavoastră o notă de bun gust.

● Tapițerie elastică cu stoffe moderne în texturi și culori armonizate.

● Prețul lei 2.500.

Trei necunoscuți de pe o altă planetă

Pe la miezul nopții, la secția raională de miliție zbirni telefonul. Ofițerul de serviciu ridică receptorul și auzi o voce agitată:

— Alo! Alo! Tovarășul căpitan Jezlov? O comunicare urgentă din partea (urma numele unuia din superiorii căpitanului Jezlov). Avem informații precise că în raionul nostru a aterizat o navă cosmică având la bord trei locuitori ai unei planete deocamdată neidentificate. Cei trei au misiunea de a ne face pe Pământ viața amară. Nu se deosebesc prin nimic de pămînteni. Vorbesc rusește, au acte în regulă. Nava s-a întors în Cosmos, iar cei trei indivizi au dispărut într-o direcție necunoscută. Situația e gravă. Luați măsuri urgente pentru descoperirea și izolarea celor trei intruși. E clar?

— Nu prea, spuse Jezlov. Cum să-i identificăm? Au semne particulare?

— Unul singur: n-au simțul umorului. Asta-i tot. Acționați imediat!

Jezlov rămase o clipă descumpănit, apoi ordonă să se prezinte imediat în treg activul salariat și voluntar. Cînd încăperea se umplu pînă la refuz, Jezlov expuse situația pe scurt:

— Tovarăși! Avem de rezolvat un caz urgent. În orașul nostru, mai exact în raionul nostru, au debarcat trei necunoscuți veniți de pe nu se știe ce planetă. Aceste trei ființe au misiunea secretă de a face pămîntenilor zile fripte. Nu se deosebesc prin nimic de oamenii de rînd, doar că n-au simțul umorului. Trebuie să-i identificăm rapid și să le dejucăm planurile. Acționați imediat!

...La două noaptea, un cetățean cu o banderolă roșie pe braț se apropie de un trecător și-l întrebă:

— Ești grăbit, tovarășe?

— Ce dorești?

— Să-ți spun o anecdotă.

— Ce-ți veni? La două noaptea?!

— Ascultă! Un profesor întreabă pe un student: — „Cine a fost Xenofon?”

— „Xenofon? se miră studentul. Am auzit de magnetofon, videofon, megafon. Dar de Xenofon...”

— Și?

— N-ai simțul umorului, cetățene! Urmează-mă!

La câțiva pași mai departe un milițian opri un taxi.

— Ce s-a întimplat? Am circulat regulamentar!

— Vreau să-ți povestesc o anecdotă, tovarășe milițian, sint grăbit, am fost chemat

— E sarcină. Ascultă! Un diversionist a primit misiunea să se lanseze cu parașuta în pătratul 28. „Acolo te așteaptă o mașină cu numărul 34-90” i-a spus șeful. Diversionistul a sărit în locul indicat, a tras de inel, dar parașuta nu s-a deschis. „Asta-i bună! și-a spus el furios. Semn rău. Să știi că n-o să mă aștepte mașina!” Ei, ce spui?

— Și pînă la urmă mașina l-a așteptat?

— Vasăzică n-ai înțeles!

— Ce era să nu înțeleg? Parașuta nu s-a deschis și omul s-a gândit că-i semn rău.

— Hm! Nu-ți vine să rizi?

— Ce-l de ris? Mie nu-mi plac oamenii nepunctuali.

— Urmează-mă, cetățene!

Dimineața în biroul directorului unei instituții intră un lucrător al miliției populare:

— Tovarășe director, în sala de așteptare se îngheșuie douăzeci de oameni. De ce nu-i primiți?

— Pentru că sint douăzeci, iar eu sint unul singur.

— Am impresia că asta vă amuză.

— Lucrurile serioase nu mă amuză.

— Vreți să spuneți că n-aveți simțul umorului? Vă rog să veniți cu mine. Pînă la amiază au fost arestați peste

o sută de suspecți. Printre ei — contabili, directori de instituții, casierite, șoferi, conducătorul artistic al ansamblului de estradă din localitate, o profesoară de limbă și literatură rusă, patru crainici și redactorul de la rubrica „Folleton” a ziarului regional.

Între timp, însă, în oraș începuseră să se petreacă lucruri ciudate. Funcționarii de la instituțiile publice deveniseră mai veseli, ospătării mai amabili, sche-ciurile Teatrului de estradă mai hazlii.

Din holul hotelului au fost scoase inscripțiile care li îndemneau pe călători să nu-și spele pantofii în chiuvetă, iar „Cofetăria nr 24” și-a schimbat firma în „Surisul”. Teatrul de satiră a anunțat premiera unei noi comedii, în ziarul regional a apărut un folieton foarte reușit, crainicii de la televiziune au arborat un zîmbet cuceritor, „Salvarea” a renunțat să pună întrebări la telefon și a început să sosească fără multă vorbă, imediat ce i se comunica adresa. Șeful gării a dat dispoziție ca în timpul sosirii trenurilor hamalii să nu fie convocați la ședințe cu ordinea de zi „Imbunătățirea deservirii călătorilor”. Pînă și persoanele arestate și-au amintit o sumedenie de glume bune, dovedind astfel un indiscutabil simț al umorului.

Ce-l drept, glasul care-l telefonase lui Jezlov uitase să-l mărturisească că toată povestea era o glumă. Dar acest amănunt nu mai avea importanță. Nimeni nu și-a mai amintit de diviziile neidentificate de pe planeta necunoscută. Ciudat, nu?

V. Polcakov

Un meci dramatic

Hotărît lucru, supporterilor din capitală li s-a urcat la cap. Fluieră dacă centrul înaintaș trage în bară. Huiduiesc dacă un fundaș își imbrințește adversarul, care rămîne lat. Într-un cuvînt, un public nerecunoscător. Cu totul altfel se comportă amatorii de fotbal din localitățile fără prea mari pretenții. Iată, bunăoară, ce-am văzut în satul Kletiki.

Era duminică. Pe stadionul din Kletiki juca echipa din localitate cu cea din satul vecin.

Gazdele erau grozav de mindre de Vasea. Un adevărat virtuoz al fotbalului! Consătenii îl încurajau în fel și chip și aplaudau orice fentă reușită. Iar cînd din neabăgare de seamă tinărul nimerea de la cinci metri în capul portarului, localnicii se mulțumeau să ofteze, necăjiți. În general, spre deosebire de supporterii moscoviți, cei din Kletiki nu foloseau cuvinte tari.

Să nu vă închipuiți, totuși, că meciul a decurs monoton. De loc. Cu cinci

minute înainte de terminarea reprizei a doua, de pildă, pe teren s-a produs un conflict. Cineva l-a pus lui Vasea o piedică și flăcăul a căzut grămadă. Lovitura de pedeapsă l-a revenit, fi-rește, lui Vasea, care a imprimat mingii o frumoasă traiectorie deasupra porții.

— Ce faci, Vaska? l-a apostrofat din tribună taică-său. Nu ți-e rușine?

— Păi, nu știu cum s-a întimplat...

— Te poftese să vii îndată aici, în fața oamenilor și să le spui cîntit de ce ai tras cu stîngul! Că doar de cînd erai mic băteau mingea cu dreptul!

— M-am gândit, tătucă, să-mi pun la încercare și stîngul...

— Ați văzut, oameni buni? Ai noștri pierd și nătăflețul de fi-miu acum și-a găsit să-și antreneze piciorul stîng! Tovarășe arbitru, dă-l afară de pe teren!

— Nu se poate, Trofim Petrovici, a jucat regulamentar.

— Asta se cheamă regulamentar? Las' că-i arăt eu lui acasă!

A trebuit să intervină președintele colhozului.

— Ai orbul găinilor, tovarășe arbitru? Vasea a vrut să te păcălească, s-a tăvălit pe teren doar-doar ți-o smulge o lovitură de pedeapsă! Și dumneata susții că a jucat regulamentar! Supun la vot eliminarea lui Vasea!

După o constătuire fulger cu președintele comitetului sindical și secretarul organizației de bază, s-a luat hotărîrea ca Vasea să fie scos de pe teren.

Bietul bălat! Dacă l-ați fi văzut cum plîngea! Ca un copil. Cine din dumnea-voastră a mai văzut una ca asta? Hotărît lucru, marile stadioane nu cunosc meciuri atît de dramatice.

V. Pankov

— Vreau asta de jos.

Într-un magazin de jucării

Singura făptură vie din magazinul de jucării era vinzătoarea. Tinără și frumusețică foc. În rest numai urși, elefanți, pisici și un sortiment complet de personaje din basme: Albă ca ză-

Fotografii se amuză

— Voi erați?

Foto: V. Sedov

• umor •
 or umor umor u,
 r umor umor umor u,
 umor umor umor umoi
 ior umor umor umor ui
 umor umor umor umor
 ior umor umor umor um
 r umor umor umor umor i
 mor umor umor umor umc

pada și cei șapte pitici, Căluțul cocoșat și un mare număr de zine bune și rele.

Vinzătoarea stătea îndărătul tejghelei, visătoare, sau poate plictisită. Într-un cuvînt, avea un aer caracteristic tuturor vinzătoarelor. M-am apropiat și i-am spus:

— Caut o jucărie drăguță pentru nepotul meu. Nu știu cam ce i-ar plăcea. De aceea te previn, tovarășă, să ai răbdare, pentru că am de gînd să aleg. Deci, fără nervi și fără scene. Ne-am înțeles?

Fata mi-a zîmbit și a dat din cap în semn că ne-am înțeles.

Rînd pe rînd, am cercetat vreo douăzeci de jucării expuse pe tejghea, întors pe toate fețele și le-am lăsat la loc.

— Nu te superi dacă mă uit puțin la automobilul ăsta? am întreat-o pe vinzătoare.

Dînsa mi-a zîmbit din nou și a dat iar din cap.

— Nu, nu-mi place, am spus lăsînd din mîină automobilul. Ia să văd ce-i cu avionul ăsta. Se poate?

Fata mi-a zîmbit, la fel de amabilă, și a dat iar din cap.

— Nu-i grozav nici avionul. Mă uit puțin la Căluțul cocoșat. N-ai nimic împotriva?

Dînd din cap, fata a zîmbit din nou. N-avea nimic împotriva.

— Nu merge, am oftat dezamăgit și am început să examinez atent un iepure cu urechile roz.

— E confecționat cam grosolan. Să văd automatul ăla.

Fata era un inger. Nu s-a enervat de loc, ba, dimpotrivă, mi-a zîmbit încă o dată.

Trebuie să vă mărturisesc că am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru a-i pune răbdarea la încercare, dar n-am reușit s-o scot din sărite. Se mulțumea să-mi zîmbească înțelegător. După o oră eram îndrăgostit lulea.

— Ești o făptură de basm, i-am șoptit după o oră și jumătate. Iți cer mîna.

— Mîna nu se vinde separat, am auzit în spatele meu o voce glacială. O voce specifică tuturor vinzătoarelor.

M-am întors și am văzut că-mi vorbise o persoană de sex feminin, pe care, să fii sincer, o luasem drept zgripțuroaica din poveste.

— Cînd ai să te hotărâști, tovarășe? m-a mai apostrofat persoana cu ton specific vinzătoarelor. Ai de gînd să cumperi păpușa asta (și arată spre jucăria de care mă îndrăgostisem) sau îți place să bați oamenii la cap.

Am aruncat o ultimă privire păpușii mele, care mi-a zîmbit drăguț și a clătînat din cap. Ce păcat că ochii blînzi erau din masă plastică!

I. Leonov